БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 14 (17.007). ● 17 январь 1978 йил, сешанба ● Баҳоси 2 тийин.

КОСМОНАВТЛАР ЖОНИБЕКОВ БИЛАН МАКАРОВ ЕРГА ҚАЙТИБ ТУШДИЛАР

«САЛЮТ-6»—«СОЮЗ-27» ОРБИТАЛ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ КОМПЛЕКСИНИНГ УЧИШИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

ТАСС АХБОРОТИ

1978 йилнинг 16 январида космонавтлар Владимир Александрович Жонибеков билан Олег Григорьевич Макаров ўртоқлар «Салют—6» — «Союз—26» — «Союз—27» орбитал илмий-тадқиқот комплекси ичида мўлжалланган тадқиқот ва экспериментларни бажариб бўлишгач, учиш программасида кўзда тутилганидек, ерга қайтиб тушдилар. Космонавтлар Юрий Викторович Романенко билан Георгий Михайлович Гречко ўртоқлар «Салют—6» орбитал станциясида ишни давом эттирмоқдалар.

«Союз—26» космик кемасининг туширилувчи аппарати Совет Иттифоқи территориясининг белгиланган райони—Целиноград шаҳридан 310 километр ғарбда ерга оҳиста қўнди.

Космонавтлар ерга қўнгач, ўзларини яхши ҳис қиляптилар.

Ҳисоблаб қўйилган вақтда «Союз-26» космик кемаси «Салют-6» — «Союз-27» орбитал комплексидан ажралди. Программага мувофиқ кема тормозланди ва унинг бўлмалари ажратилди. Туширилувчи аппарат бошқариб учирилгач, атмосферада парашют системаси ишга туширилди. Бевосита ерга яқинлашгач, оҳиста қўндириш моторлари ишга солинди ва шундан сўнг туширилувчи аппарат ерга равон қўнди.

«Салют—6» орбитал станцияси уч ойдан знёд учиш чоғида бажарилган тадқиқот ва эксперимент натижаларидан иборат материаллар «Союз—26» кемасининг туширилувчи аппаратида ерга етказилди.

Ноёб космик эксперимент муваффақият билан тугади. Космонавтика тарихида илк бор «Салют—6» станциясида беш кун давомида икки космик кема «Союз—26» ва «Союз—27» экипажлари: космонавтлар Ю. В. Романенко билан Г. М. Гречко, В. А. Жонибеков билан О. Г. Макаров бир вақтда ишладилар. Шу вақтда тўртта космонавт бир қанча муҳим илмий-техникавий ва медицинавий-биологик тадқиқот ва экспериментларни, шу жумладан Совет—Франция «Цитос» биологик экспериментини бажардилар. Киши бошқарадиган иккинчи авлод илмий станцияси билан икки космик кемани ўз ичига олувчи мураккаб орбитал комплекс ҳаракатини бошқариш методларини пишиқтириш муваффақиятли ўтди.

Киши бошқарадиган «Салют—6» — «Союз—26» — «Союз—27» совет илмий-тадқиқот комплексининг учиши—экипажлари алмаштириб туриладиган доимий ишловчи киши бошқарадиган орбитал станцияларни яратиш йўлида босилган жуда муҳим қадамдир.

Совет космонавтикасининг бу янги катта ютуғи КПСС XXV съездининг илм-фан манфаатлари ва халқ хўжалиги эҳтиёжлари йўлида космик техникани қўллаш борасидаги тадқиқотларни янада кенгайтириш тўғрисидаги қарорлари муваффақиятли амалга оширилаётганлигининг яққол далилидир.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети «1978 йилда республиканинг қишлоқ хўжалиги учун механизатор кадрлар тайёрлашни янада кенгайтириш ва унинг сифатини яхшилаш юзасидан қўшимча тадбирлар тўғрисида» қарор қабул қилди.

Қарорда республика партия, совет, қишлоқ хўжалик ва комсомол органлари, КПСС XXV съездининг ҳамда Ўзбекистон Компартияси XIX съездининг қарорларига амал қилиб, қишлоқ хўжалиги учун механизатор кадрлар тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш борасида катта иш қилаётганликлари уқтириб ўтилади.

Ўқув юртларининг моддий-техника базаси кейинги йилларда анча мустаҳкамланди. Совхозларда ҳамда «Ўзсельхозтехника» системасида янги қишлоқ ҳунар-техника билим юртлари ва курслари қурилмоқда ва мавжуд билим юртлари ҳамда курслар кенгайтирилмоқда.

90 та ҳунар-техника билим юрти механизатор кадрлар тайёрлашни яхшилаш учун ихтисослаштирилди, чўпон-механизаторлар, парандабоқар-операторлар ва бошқа профилларда механизаторлар тайёрлаш учун қўшимча равишда 14 та илғор тажриба мактаби ташкил этилди, қишлоқ умумий таълим мактаблари ўқувчиларига механизаторлик касблари бўйича таълим бериш учун 127 та ўқув — ишлаб чиқариш комбинатлари тузилди.

Қишлоқ ҳунар-техника билим юртларини, мактаблар, комбинатлар ва курсларни кўргазмали ва ўқув-методик қўлланмалар, техника ва асбоб-ускуналар билан таъминлашга эътибор кучайди. Педагог кадрларнинг сифат состави яхшиланди, кўрилган чоралар натижасида кейинги йилларда механизаторлар тайёрлаш анча кўпайди ва сифати яхшиланди.

Ҳозирги вақтда республикада ҳар йили 100 мингдан кўп механизатор тайёрланмоқда. 1977 йилда 110 минг тракторчи, пахта териш машиналарининг механик-ҳайдовчилари, комбайнчилар ва бошқа механизаторлар тайёрланди. Бу эса топшириқнинг 111 процентини ташкил қилади. Малакани ошириш курсларида 63 мингдан зиёд механизатор қайта тайёрланди. Барча тайёрланган механизаторлардан 17 минг киши хотин-қизлардир. Эндиликда республикада барча механизаторларнинг 96 проценти класс даражасига эга.

Хўжаликларни малакали механизаторлар билан таъминлашни яхшилаш деҳқончилик ва чорвачиликда кўп меҳнат талаб қиладиган иш жараёнларини механизациялаш даражасини оширишга, меҳнат унумдорлигини ва ишлаб чиқариш самарадорлигини ўстиришга, қишлоқ хўжалигида техника тараққиётини янада ривожлантиришга ёрдам бермоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети механизатор кадрларни тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш соҳасидаги ижобий ишларни қайд этиб, шу билан бирга партия XXV съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1977 йил декабрь Пленуми томонидан қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари олдига қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш юзасидан қўйилган катта вазифаларни амалга ошириш учун механизатор кадрлар тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш соҳасидаги ишларни янада такомиллаштириш, ишлаб чиқаришда улардан маҳорат билан фойдаланиш зарур деб ҳисоблайди.

Ҳолбуки, баъзи Қишлоқ хўжалик министрликлари, идоралар ва бир қанча областлар механизатор кадрларни профиллар бўйича тайёрлаш юзасидан белгиланган топшириқларнинг бажарилишини таъминламаётирлар, колхозлар ва совхозларни механизаторлар билан таъминлаш ва уларнинг ишлаб чиқаришда мукким ишлашига эришиш йўлида етарли иш олиб бормаётирлар.

Натижада ҳали ҳам кўпгина хўжаликларда тракторлардан ва бошқа қишлоқ хўжалик техникасидан бир сменада фойдаланилмоқда. Бу эса ишлаб чиқаришнинг самарадорлигига салбий таъсир кўрсатмоқда.

Механизаторларни қайта аттестациядан ўтказишга етарли даражада эътибор берилмаётир. Қайта тайёрловдан ўтган тракторчилар бир қанча областларда узоқ вақтгача класс даражаси бериш учун аттестациядан ўтказилмайди, қайта тайёрловдан ўтган механизаторларга тракторларни бошқариш учун баъзан гувоҳнома берилмайди ва улар кўпинча қишлоқ хўжалиги билан боғлиқ бўлмаган тармоқларда ишга жойлашиб оладилар.

Баъзи хўжаликларда техникадан фойдаланишда юксак кўрсаткичларга эришганлиги учун механизаторларни маънавий ва моддий рағбатлантириш тадбирлари қўлланилмайди. Уларнинг турмуши ва дам олиши тўғрисида баъзан тегишли даражада ғамхўрлик қилинмайди, меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашда қоидаларнинг бузилишига йўл қўйилмоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси механизаторларнинг муким ишлаб қолишига салбий таъсир кўрсатмоқда.

Қишлоқ хўжалиги министрлиги, «Ўзсельхозтехника» бирлашмаси, бошқа қишлоқ хўжалик идоралари, маҳаллий партия ва совет органлари механизаторлар тайёрлайдиган ўқув юртларида ва курсларининг базаларини мустаҳкамлашга, уларни малакали ўқитувчилар билан таъминлашга ҳали ҳам кам эътибор бермоқдалар, ўқув жараёнини ташкил этишга етарли даражада ёрдам кўрсатмаётирлар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети 1978 йилда 150 минг механизатор кадр, шу жумладан Қишлоқ хўжалик министрлиги орқали 36.5 минг, «Ўзсельхозтехника» бирлашмаси орқали 43 минг, Ҳунар-техника таълими давлат комитети орқали 36 минг механизатор тайёрлаш тўғрисида Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Ўзсельхозтехника» бирлашмаси, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, Маориф министрлиги, «Ўзплодоовощчвинпром» бирлашмаси, Ҳунар-техника таълими давлат комитети, «Главсредазирсовхозстрой», ДОСААФ, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ва бошқа ташкилотларнинг таклифларини маъқуллади.

Юқорида зикр этилган министрликлар ва идоралар, область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига ва область ижроия комитетларига механизатор кадрлар тайёрлаш юзасидан топшириқларни беш кун муддат ичида ҳар бир район, колхоз, совхоз, корхона, ташкилот, ўқув юртига етказиш, бу топшириқларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш учун барча зарур чораларни кўриш топширилди. Қўшимча равишда тингловчилар қабул қилиш ишлари асосан мавжуд билим юртлари, ўқув комбинатлари, мактаблар, курсларнинг имкониятларидан янада тўлароқ фойдаланиш, шунингдек уларнинг филиалларини тузиш ва янги курслар ташкил этиш йўли билан бажарилиши керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига, Маориф министрлигига, «Ўзсельхозтехника» ва «Ўзплодоовощчвинпром» бирлашмаларига, Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитетига, «Главсредазирсовхозстрой», «Ўзглавводстрой»га ва уларнинг жойлардаги органлари зиммасига колхозлар, совхозлар, корхона ва ўқув юртларининг раҳбарларини жалб этган ҳолда механизатор кадрларни ўқитиш сифатини оширишга доир барча ташкилий масалаларни караб чиқиш ва ҳал этиш, яхши жиҳозланган синф хоналари, ётоқхоналар, трактор ва қишлоқ хўжалик машиналарининг энг янги турларини кўргазмали ва ўқув-методика қуролларини ажратишни таъминлаш, тингловчиларни ўқитиш учун тажрибали ўқитувчиларни, хўжалик, қишлоқ хўжалик органлари, сув хўжалиги корхоналари ва ташкилотларининг юксак малакали мутахассисларини, ишлаб чиқариш таълими қўникмаларига эга бўлган тажрибали мастерларни жалб этиш мажбуриятини юклади. Тингловчиларнинг самарали ўқиши ва дам олиши учун ҳамма жойда нормал маданий-маиший шароитлар яратилсин.

Маҳаллий партия, совет, қишлоқ хўжалик органларига, колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ҳамда ташкилотларининг раҳбарларига механизатор кадрлар тайёрлашни кенгайтириш, хўжаликларни шу кадрлар билан таъминлаш масалаларига эътиборни кучайтириш таклиф этилди. Шу йўл билан қишлоқ хўжалик техникасининг икки смена ишлашини, ундан юксак унумли фойдаланишни, дала ишларини қисқа муддатда бажаришни таъминлаш керак.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлигига, Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Ўзплодоовощчвинпром» ва «Ўзсельхозтехника» бирлашмаларига «Главсредазирсовхозстрой»га ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетига конкрет шарт-шароитга қараб ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантириш вазифаларига мувофиқ равишда ўқувчиларнинг касб танлаб олишига ёрдам бериш, қишлоқ умумий таълим мактаблари, колхозлар ва совхозларнинг мавжуд тажрибаларини умумлаштириш ва тавсиялар тайёрлаш, мактабларни битириб чиқувчилар орасидан механизаторларни сифатли тайёрлаш учун қишлоқ мактабларига амалий ёрдам бериш топширилди.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетига, область ва район комсомол комитетларига йигит ва қизларни комсомол йўлланмаси билан курсларга танлаб олишда комсомол ташкилотларининг актив иштирокини таъминлаш топширилди. Техника билимларини ва механизаторлик касбларини эгаллаш ҳаракати ҳар жиҳатдан ривожлантирилсин, комсомоллар ва барча қишлоқ ёшлари ўртасида ташкилотчилик ва тарбиявий ишлар кучайтирилсин.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига, «Ўзплодоовощчвинпром» ва «Ўзсельхозтехника» бирлашмаларига, «Главсредазирсовхозстрой», «Главводстрой»га, Ўзбекистон касаба союзлари республика Советига ва уларнинг жойлардаги органларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига ва область ижроия комитетларига, колхозлар, совхозлар, бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ва ташкилотларининг раҳбарларига «Қишлоқ хўжалик техникасининг самарадорлигини ошириш, уни сақлашни, колхозлар ва совхозларни механизатор кадрлар билан таъминлашни яхшилаш ва уларнинг қишлоқ хўжалигида муким ишлашни таъминлаш чоралари тўғрисида» КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг 1977 йил 1 сентябрь қарорида тасдиқланган қоидаларга, шу масала юзасидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 1977 йил 28 сентябрь қарорига мувофиқ равишда механизаторларга меҳнат ҳақи тўлашни такомиллаштириш ва механизаторларни маънавий ҳамда моддий рағбатлантириш чораларини кўриш тавсия этилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигига ва «Ўзсельхозтехника» бирлашмасига манфаатдор ташкилотлар ва идоралар билан биргаликда уч ойлик муддат ичида механизатор кадрлар тайёрлаш курсларини ва бошқа ўқув юртларини моддий-техника жиҳатдан ҳамда ташкилий жиҳатдан мустаҳкамлаш юзасидан батафсил таклифларни тайёрлаш ва бу таклифларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига ва республика Министрлар Советига тақдим этиш топширилди. Мазкур таклифларда ўқув базасини мустаҳкамлаш билан бир қаторда курсларнинг доимий ишлаши, ўқитувчилар составининг типовой штати, масъул раҳбарлар билан таъминланиши ва қоида тариқасида хўжалик ҳисобида иш кўриши кўзда тутилсин.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетига Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Ўзсельхозтехника» бирлашмаси ва Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитетининг буюртмаларига мувофиқ 1978 йилдан бошлаб қишлоқ ҳунар-техника мактаблари ва курсларнинг шохобчалари учун янги қишлоқ хўжалик машиналари ва технологияси бўйича дарсликлар, қўлланмалар, плакатлар ва бошқа ҳужжатлар нашр этишни таъминлаш топширилди.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА СУҲБАТ

ГБСП Марказий Комитети маданият бўлимининг мудири Ўрсула Рагвиц бошчилигидаги Германия Бирлашган социалистик партияси партия ходимлари делегацияси Ўзбекистон меҳнаткашларининг ҳаёти билан танишмоқда. КПСС Марказий Комитети маданият бўлими мудирининг биринчи ўринбосари З. П. Туманова меҳмонлар билан бирга Тошкентга келди.

16 январь куни делегацияни КПСС Марказий Комитети сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қабул қилди.

Бўлиб ўтган дўстона суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов, Ўзбекистон Касаба союзлари республика советининг раиси Н. М. Маҳмудова иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

БЕШ ЙИЛЛИК ШИОРИ:

САМАРАДОРЛИК ВА СИФАТ

Республикамиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг мактубини зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Улар бу ҳужжатни амалий ҳаракатнинг жанговар программаси, социалистик мусобақа самарадорлигини оширишнинг муҳим омили деб билмоқдалар. Мактуб муносабати билан жойларда бўлиб ўтаётган митинглар, меҳнаткашларнинг йиғилишларида ишчилар, колхозчилар ва зиёлилар Ватан бахт-саодати йўлида фидокорона меҳнат қилажакларини, 1978 йил ва умуман ўнинчи беш йиллик топшириқларини барвақт бажариш учун умумхалқ мусобақаси байроғини янада баланд кўтаришга азму-қарор этганликларини изҳор қилмоқдалар.

КОЛЛЕКТИВ МЕҲНАТИНИНГ ЖАНГОВАР ШИОРИ

Орденли «Ташсельмаш» заводининг йиғув цехи 16 январь куни гавжум бўлди. 1978 йил зарбдор меҳнат йили бўлиб қолсин! — деган даъват сўзлари ёзилган қизил алвонлар кўзга ташланади. Завод меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1978 йил планини тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириш ҳамда ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш учун курашни кучайтириш тўғрисида Совет Иттифоқи партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотларига, меҳнаткашларига йўллаган мактубига бағишланган митингга йиғилдилар.

Бундан бир кун аввал «Ташсельмаш» қабул қилган социалистик мажбуриятларда: йиллик планга қўшимча равишда 300 минг сўмлик маҳсулот етказиб берамиз, уруғлик пахта терадиган машиналарни кўплаб ишлаб чиқаришни муддатидан илгари йўлга қўямиз, йиғим-терим бошланишига қадар ана шундай комбайнлардан камида 300 тасини тайёрлаб берамиз, деб ёзилган.

— Ана шу маррани эгаллаш учун ҳамма резервларни ишга солиш керак бўлади, — деди митингда сўзга чиққан механика цехининг токари В. Штан. — КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг мактуби бизни худди мана шунга йўлламоқда. Маҳсулот сифатини бошқаришнинг комплекс системаси, металлга ишлов беришнинг илғор усуллари белгиланган мажбуриятларни бажариш, пахтакорларга пландан ташқари машиналар етказиб бериш имкониятини яратади.

Митингда сўзга чиққан механика-йиғув цехининг бошлиғи В. Гафуров, асбобсозлик цехининг ишчи ёшларидан Н. Рудь ва бошқалар мактубни — мамлакатдаги барча меҳнаткашларнинг беш йиллик учинчи йилидаги жанговар ҳаракат программасини ўз коллективлари номидан қизғин маъқуллодилар.

— Ҳар бир бригада, ҳар бир участка, цех қолоқларсиз ишлай олишини турмуш яққол кўрсатиб турибди, — деди митингда механика-йиғув цехининг йўнувчиси, касаба союз цех комитетининг раиси В. Черкасский. — Бунинг учун «Ташсельмаш»даги 270 илғор ишчи каби ҳар бир дақиқа иш вақтини қадрлаб, авайлаш керак. Ана шу илғор ишчилар беш йиллиннинг уч йили планини СССР Конституциясининг бир йиллигигача адо этиш мажбуриятини олишган. Ёнимизда битта ҳам қолоқ бўлмайди—коллектив меҳнатнинг жанговар шиори мана шу, замонамизнинг амри мана шу!

«Ташкенткабель» заводида, республика пойтахтининг бошқа корхоналарида бўлиб ўтган митинглларнинг қатнашчилари коллективларнинг беш йиллик учинчи йилини меҳнатда янгидан-янги ютуқлар билан нишонлашга астойдил аҳд қилганликлари тўғрисида гапирдилар.

(ЎзТАГ).

Суратда: «Ташсельмаш» заводининг 28-цехида митинг пайти.

Е. Ботиров фотоси.

ИНТИЛГАНГА ТОЛЕ ЁР

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Мактубини зўр қониқиш билан ўқиб чиқдик, унда баён этилган фикрларни тўла маъқуллаймиз. Мактубда партиямиз раҳбарлигида эришилган улкан ютуқларга якун ясалди, олдимизда турган шарафли вазифалар белгилаб берилди. Уни бажаришга ҳисса қўшиш ҳаммамиз ва ҳар биримизнинг бурчимиздир.

Менинг касбим механизатор, ҳамкасб дўстларим билан бирга ерни чигит экишга тайёрлашдан тортиб, ҳосилни йиғиб-теріб олишгача бўлган ишларнинг ҳаммасини механизм-агрегатлар ёрдамида бажарамиз. Эндиликда механизация пахтачилигимизда қудратли кучга айланди. Мен ўтган йили «Зангори кема»да 300 тонна пахта териб, юксак социалистик мажбуриятимни бажардим. Колхозимизнинг ҳамма механик-ҳайдовчилари ҳам ваъдаларига вафо қилдилар.

Биз Мактубдан руҳланиб кўкламги дала ишларига пухта тараддуд кўряпмиз. Ер ҳайдаш, чигит экиш, чопиқ тракторларини ремонтдан чиқариб қўйдик, сеялкалар, культиваторлар ҳам тайёр бўлди. Шу кунларда далага кўплаб маҳаллий ўғитлар ташиб чиқармоқдамиз. Ҳар гектар ер ҳисобига ўртача 25—30 тонна ўғит жамғарамиз.

Мен ўнинчи беш йилликнинг учинчи йилида машинада 400 тонна пахта теришни режалаб қўйдим. Бошқа механизаторларимиз ҳам мусобақага қўшилдилар.

Отабой РАҲМОНОВ,
Хива районидаги Крупская номли колхознинг механизатори.

СУҒОРИШ ШОХОБЧАЛАРИНИ ШАЙЛАНГ!

Республика областларида суғориш ва коллектор дренаж тармоқларини тозалашнинг бориши тўғрисида шу йил 15 январга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — хўжаликлараро суғориш шохобчаларини тозалаш; учинчи устун — ички хўжалик шохобчаларини тозалаш (топшириққа нисбатан процент ҳисобида)

Тошкент	97,0	79,2
Хоразм	83,7	96,4
Сурхондарё	82,5	57,8
Самарқанд	77,8	85,4
Сирдарё	76,5	76,4
Андижон	75,2	70,2
Наманган	67,7	56,8
Бухоро	66,9	79,7
Қашқадарё	65,8	93,0
Жиззах	63,3	97,0
ҚҚАССР	60,3	59,7
Фарғона	50,2	55,3
Республика бўйича	70,0	67,7

МУСОБАҚАДОШЛАР

Тошкент экскаватор заводининг энг яхши ишчиларидан бири, универсал токарь Иван Максимович Крахмалев беш йилликнинг сўнгги йили ҳисобига ишлай бошлади. Иван Максимович ўзининг фахрли касбини мукаммал эгаллаб олган. У ўз станогида барча токарлик ишларини бажаради. Лекин ғоят аниқлик, ниҳоятда юқори сифат талаб қилинган операцияларни биринчи навбатда адо этади. Вазни бир неча ўнлаб килограмм келадиган деталларни ишлаш масъулиятли бўлиб, бунда кичик хатога ҳам йўл қўйиш қўплаб металлнинг брак бўлишига олиб келиши мумкин. Аммо Крахмалев бундай холларга сира йўл қўйган эмас.

Иван Максимовичнинг мусобақадош ўртоғи Владимир Трухин у билан ёнма-ён ишлашмоқда. Бутун иккинчи механика цехи уларнинг мусобақасини кузатиб турибди. Улар ҳамма ишда бир-бирларига кўмаклашадилар. Крахмалев барабанни соф пардозлашда икки минут вақтни тежаб қолди ва ўзининг бу усулини дарҳол Трухинга ўргатди. Трухин ҳам ишда эришган ўз ютуқларини мусобақадош дўсти билан бахам кўради. Ана шу қалин ҳамдўстлик ҳар икки токарга бир беш йилликда икки шахсий беш йиллик планни бажариш юзасидан зиммаларига оширилган социалистик мажбурият олиш имконини берди.

ШЎР ЮВИШ ВА ЯХОБ БЕРИШНИНГ БОРИШИ

16 ЯНВАРГА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар, иккинчи устун — бир кунда шўри ювилган майдон; учинчи устун— мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — бир кунда яхоб берилган майдон, бешинчи устун — мавсум бошидан буён (топшириққа нисбатан процент ҳисобида).

Тошкент	—	100,0	1,0	92,9
Андижон	0,6	96,4	—	83,5
Жиззах	2,1	80,0	0,8	47,5
Наманган	0,8	74,3	—	41,3
Сурхондарё	—	72,7	—	83,4
Сирдарё	1,8	65,5	1,4	69,7
ҚҚАССР	0,1	51,6	—	—
Бухоро	0,9	39,4	—	—
Фарғона	0,8	33,9	0,1	42,7
Самарқанд	2,0	33,0	—	26,5
Хоразм	0,6	28,0	—	—
Қашқадарё	1,4	21,6	0,1	14,8
Республика бўйича	0,6	42,7	0,2	49,5

МЕҲНАТ КАЛЕНДАРИДА 1980 ЙИЛ

Тошкентдаги «Малика» ишлаб чиқариш трикотаж бирлашмасининг тўқувчиси Соня Ягудина 1980 йил ҳисобига дастлабки маҳсулот ишлаб чиқарди. У ана шу муваффақиятга донгдор тўқувчи Шоира Холмухамедова тажрибасини ўрганиш туфайли эришди. Шоира Холмухамедова республика трикотажчилари орасида биринчи бўлиб машиналарнинг кўшалоқ комплектига хизмат қилишга ўтди.

Соня Шоирадан ибрат олиб, барча операцияларни нормада белгиланганидан икки баравар тезроқ бажаришни ўрганиб, нормада белгиланган иккита тўқиш машинаси ўрнига тўртта машинада ишлай бошлади. Энди у ҳар куни 90 килограммдан кўпроқ полотно ишлаб чиқармоқда.

Ишда эришилган катта муваффақият, —деди Соня, — айни вактда зиммага зўр масъулият ҳам юклайди. Ўргатгани учун Шоирага раҳмат. Энди мен ҳам ўз махоратимни,— илғор меҳнат усулларини ёшларга ўргатмоқчиман.

С. Ягудина янги йилда фабрикaнинг илғор тажриба мактаби «ўқитувчилари» сафидан ўрин олди. У ёш трикотажчиларга кўп нарсалар ҳақида гапириб бериши мумкин. Бу тўқувчи меҳнатни моҳирлик билан ташкил қилиш, иш вақтини тежаш соҳасида бой тажриба орттирган. Бу эса унга янги йилда юксак маррани белгилаш имконини берди: Соня СССР янги Конституциясининг бир йиллигини шахсий беш йиллик планини бажариш билан нишонлашга қарор қилгам.

(ЎзТАГ).

ТАССнинг илмий шарҳи

БИРЛАШГАН ЭКИПАЖ ТАДҚИҚОТИ

СССРнинг космонавт-учувчиси, техника фанлари доктори К. П. Феоктистов совет космонавтикасининг янги муваффақияти — орбитал станция ва икки транспорт кемасидан иборат составдаги киши бошқарадиган илмий-тадқиқот комплекси яратилишини шарҳлайди.

Орбитада икки космик экипаж учрашган дастлабки дақиқаларда Юрий Романенко «1978 йилнинг бирлашган космик экспедицияси ишлаб турибди!» деб айтган сўзлар менга 11 январь куни космик орбитада рўй берган муҳим воқеанинг асосий якуни бўлиб туюлади. Планета устида «Салют-6» орбитал станцияси билан икки «Союз» транспорт кемасини бирлаштирган мураккаб илмий-тадқиқот комплекси илк бор ишлай бошлади.

16 йилдирки, киши бошқарадиган учишларда бирон космик экспедицияда орбитада бир маҳалнинг ўзида тўртовлон ишламаганди. Владимир Жонибеков билан Олег Макаров станцияга зарур илмий багаж билан почта етказишдан ташқари, Юрий Романенко ва Георгий Гречко билан бирга актив тадқиқот ва инженерлик ишларини ўтказишга киришдилар.

Леонид Ильич Брежнев айтганидек, совет космонавтикаси тараққиётининг бош йўли бўлмиш орбитал илмий станциялар ёрдамида тадқиқотлар олиб бориш программасида олға, шубҳасиз, муҳим қадам қўйилди. Бугунги кунгача орбитал станциялар ичида ишлаб, илм-фан ва халқ хўжалигининг турли соҳаларида жуда кўп тадқиқот ва техник эксперименталар бажарган 16 космонавт орттирган бой тажрибага эгамиз. Мамлакатимизнинг ўнлаб илмий ва ишлаб чиқариш ташкилотлари космик тадқиқот натижаларидан, жумладан, «Салют» станцияларидан келтирилган маълумотлардан ўзининг амалий фаолиятида бирон йўсинда фойдаланяпти.

«Салют-6» орбитал станцияси космик техниканинг янги авлоди бўлиб, орбитадан туриб ерни ўрганувчи кўп мақсадли илмий лабораториялардан фойдаланиш имкониятини анча кенгайтиради.

Станцияга икки транспорт кемасини туташтириш натижасида космосда ҳаракатчан ягона орбитал система қурилди. Унинг узунлиги 30 метрга боради, вазни 32 тоннадан ошади, иш бўлмаларининг жами ҳажми 100 кубметрдан ортади. Булар ишлаб чиқувчилардан янги инженерлик ечимларини ҳал этишни талаб қилди.

Туташтирувчи икки узел конструкцияси жиҳатидан бир хилда бўлиб, бири иккинчисининг ўрнини боса олади. Айни шунинг учун ҳам вақтинча муваффақиятсизликка қарамай («Союз-25» кемасини туташтириш ҳисобдаги режимда бўлмаганди), станциядаги биринчи экипажни иккинчи туташтирувчи узел томонидан тушириш мумкин бўлди. Аммо «шубҳали бўлиб туюлган» биринчи узел ҳам дастлабки текшириш натижасида тузук аҳволда бўлиб чиқдики, Романенко билан Гречко очиқ космосга чиққан пайтларида шу гапни маълум қилган эдилар. Улар шу узелни кўздан кечириб чиққанларидан сўнг иккинчи старт бериш учун узил-кесил жавоб олдик.

Ҳозир орбитада дастлабки синовдан ўтаётган икки космик причал «Салют-6»нинг узала ўқида жойлашган. Бу нарса системаларни бирмунча бошқатдан тузиб чиқишни тақозо қилди. Масалан, станциянинг ўз орбитасини ўқтин-ўқтин ростлаб туришида ишлатиладиган марш мотори янгича жойлаштирилди. Станциянинг бурилиши, унинг фазода мўлжал олишида ишлатилувчи камқувват реактив моторлар ҳам бирмунча ўзгартирилди.

Ҳозирги экспедиция программасида Жонибеков —Макаров икковлон бориб қўшилиши космонавтикада янги бир термин — «қўшилувчи экипаж» термини билан белгиланди. Радиоэлектроника соҳасида катта мутахассис Владимир Жонибеков баъзи системаларни кўриб чиқиш учун зарур ҳамма нарсаларни бирга олиб чиқиб, станцияда 100 кундан кўп вақтдан бери ишлаб келаётган бир қанча системаларни профилактик кўздан кечирди. Станция конструкторларининг илтимосига биноан уларнинг тўртталови «резонанс» экспериментини ўтказишга тайёргарлик кўрмоқдалар. Бундан мақсад 30 метр узунликдаги комплекс конструкциясининг аниқ пишиқлик характеристикасини олишдир. Космик «тўрт оғайни» бирлашиб ишлашига ажратилган 5 кун мобайнида бошқа хил экспериментлар ҳам ўтказилади.

Кеча, душанба куни станцияда тўрт космонавтнинг бирлашиб ишлаш программаси поёнига етди. Жонибеков билан Макаров ерга қайтишга тайёргарлик кўрмоқдалар. Лекин принципиал жиҳатдан олганда улар алмаштирилувчи экипаж ролини ҳам бажаришлари мумкин эди. Шундай қилинганда «Салют»ларда бундан аввал ўтказилган экспедицияларга нисбатан экипажларни алмаштириш операциялари сифатида ҳам вақтдан жуда кўп ютган бўлур эдик. Илгари бунга камида бир ой кетарди. Станцияга борган совет космонавтлари бўлсин, Америка космонавтлари бўлсин, кимсасиз бўм-бўш бўлмаларга кирардилар. Навбатдаги ҳар бир смена космик уйни бир ҳафта мобайнида ишга ҳозирлар, ундан учиб кетаётиб, станцияни консервация қилишга ҳам бир неча кун кетказарди. Энди бўлса, мана шу вақтни бой бермай, бунинг устига яхши психологик иқлим шароитларида алмаштириш мумкинлигини кўрдик.

Мен космонавтикада янги техник лойиҳалар устида бирлашиб ишлаётган конструктор ҳамкасбларимнинг ҳоҳишини бажо келтириб, гояларимизни реал мазмун билан шу қадар ажойиб равишда тўлдирганликлари учун «Таймир» ва «Памир» экипажларини ўнинчи беш йиллик қосмик тадқиқотлари программасининг асосий босқичларини аниқ бажарганликлари билан қутлашни истардим. (ТАСС).

КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ ПУТЁВКАЛАРИ БИЛАН

Ўзбекистон саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш илғорларидан ўттиз киши Ҳиндистон ва Шри Ланка Республикаси бўйлаб саёҳатга жўнаб кетди. Уларнинг кўпчилиги путёвкаларни имтиёзли шартларда олишди: харажатларнинг бир қисмини касаба союз ташкилотлари ўз зиммасига олди.

Ўзбекистон касаба союзлари республика Советида ЎзТАГ мухбирига хабар қилишларича, касаба союзларининг путевкалари билан чет мамлакатларга сафарга жўнаётган туристлар сони бу йил 1977 йилдагига нисбатан минг киши кўпаяди. Улар 83 маршрут бўйича жаҳоннинг ўттиздан кўпроқ мамлакатига боришлари мумкин. Булардан саккизтаси янги маршрутлардир. Туристлар биринчи марта Япония ва Сингапур, Болтиқ денгизи ва Шимол денгизи бўйлаб саёҳат қиладилар, Францияда, Жанубий-Шарқий Осиё мамлакатларида ва ер юзининг бошқа жойларида бўладилар.

Туризмнинг турдош касб намояндаларидан тузилган группаларнинг саёҳатини кўзда тутувчи янги шакли янада ривож топади. Мутахассислар ўзларининг чет эллик ҳамкасблари билан учрашиш, ўзларини қизиқтирадиган корхоналар ва ташкилотларга бориш имкониятига эга бўладилар.

Яна бир янгилик: автомобиль ҳаваскорлари учун махсус маршрут ишлаб чиқилди. Истаган кишилар ана шу маршрут бўйича ўз автомобилларида Болгария ва Руминияга йўл олишлари мумкин.

ЗАРБДОР МЕҲНАТ БИЛАН ЖАВОБ ҚАЙТАРАМИЗ

Избоскан районидаги Калинин номли колхоз механизаторлари кўкламги дала ишлари учун зарур бўлган машина-механизмлар ремонтини батамом тугалладилар. 9 та ҳайдов трактори, 22 та чопиқ трактори, чигит ва ғалла экадиган сеялкалар, ер текислайдиган машина ва бошқа агрегатлар шай қилиб қўйилди.

Хўжаликда ўнта экиш экипажи ташкил қилинди. Шу кунларда бу экипажлар агротехника ўқуви билан банд.

Колхоз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1978 йил планини тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириш ҳамда ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифати»ни ошириш учун курашни кучайтириш тўғрисида» Совет Иттифоқи партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотларига, меҳнаткашларига мактубини баланд руҳ билан кутиб олдилар. Ички резервлардан кенгроқ фойдаланишга, далаларда барча қишки ишларни юқори сифатли ва қулай агротехника муддатларида ўтказишга қарор қилинди.

Колхоз меҳнатчилари 1978 йилда ҳар гектар ердан қирқ центнердан —ўтган йилдагидан қарийб икки центнер кўп «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олдилар. [ЎзТАГ].

Тошкентдаги Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли Ленин орденли тикувчилик бирлашмасининг илғор ишчиси Хатира Шамсиева шу кунларда 1979 йил ҳисобига меҳнат қилмоқда. Суратда: коммунистик меҳнат зарбдори Х. Шамсиева.

А. Тўраев фотоси.

Тошкентдаги «Геологоразведка» заводи пармаловчиси Евгения Пантелеевна Шевченко кунлик топшириқларни 1,5 баравар бажаришга эришмоқда. Суратда: Е. Шевченко иш устида.

И. Глауберзон фотоси.

РЕСПУБЛИКАМИЗ ҚУРИЛИШЛАРИДА

Республиканинг донгдор қурувчиси Василий Морарь бошлиқ бригада беш йиллик бошидан буён қуриб берган уйларга Шеробод даштадаги чўлқуварларнинг 44 оиласи кўчиб кирди. Бу эса план топшириғида кўзда тутилганидан икки баравардан зиёд.

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигининг 11-трестига қарашли 9-механизациялашган кўчма колоннанинг бу пешқадам коллективи бригада пудрати асосида ишлаб, тўрт йиллик планни ўтган йил октябрь ойида бажарди ва 1978 йилнинг 1 январигача яна икки квартирали иккита уйни фойдаланишга топшириш мажбуриятини олган эди. Бу мажбурият ҳам ошириб бажарилди: Қодиров номли совхоз чўлқуварлари Морарь ва унинг ўртоқлари бу ерда қурган яна учта ана шундай уйларга кўчиб кирдилар.

Ҳозир 11-трестда ҳар икки қурилиш бригадасидан бири злобинчасига ишламоқда. Геннадий Шукшин ва Зинанда Лебедева бошчилик қилаётган бригадалар Морарь бригадаси билан муваффақиятли равишда мусобақалашмоқда. Бу бригадалар ҳам ўз беш йиллик планларини бажарай деб қолишди.

* * *

Беш йиллик бошидан буён Риштон районидаги ёш Комсомолобод посёлкасида эллигинчи уй-жой бинои қурилиб фойдаланишга топширилди. Бу бинога Фарғона ишлаб чиқариш — аграр бирлашмасига қарашли «Сўх» богдорчилик совхози деҳқонлари кўчиб кирди. Уйлар газлаштирилган.

Республикадаги бошқа богдорчилик хўжаликларининг посёлкалари ҳам кенгайтирилиб, обод қилинмоқда. Марказий қўрғонларда замонавий маданият уйлари, кенг кафелар, магазинлар, квартираларнинг жойлашиш яхшиланган уй-жой бинолари пайдо бўлмоқда. Бу йил Ўзбекистондаги богдорчилик, узумчилик ва сабзавотчилик совхозларида қарийб икки юз минг квадрат метр — ўтган йилдагидан анча кўп уй-жойни фойдаланишга топшириш мўлжалланмоқда.

* * *

Жарқўрғонда қурилган янги завод бир йилда 25 минг кубометр йиғма темир-бетон чиқаришга мўлжалланган. Бу корхона Сурхондарё янги қурилишларини нов-ариқлар, қувурлар ва бошқа қурилиш материаллари билан таъминлайди.

Корхона ҳаммаси бўлиб буюмларнинг 30 дан ортиқ турини чиқаради. Қурувчилар шу йилнинг ўзидаёқ корхона маркаси қўйилган 15 минг кубометр йиғма темир-бетон оладилар.

ЎҒЛОНЛАР ЮЛДУЗИ

Олдинда бораётганлар шавкати

Эндиликда Мамажонни ҳам нотаниш диёр — Мирзачўл ўзига торта бошлади... Бундан олдин, анча олдин отаси жўнаб кетган эди. Фронтга кетдию, қайтиб келмади...

— Онажон, Мирзачўл бир тупканинг тагида, — Мамажон онаси билан ёнма-ён ўтирди-да, унинг иккала қўлидан ушлади, бағрига босди — уни тушунишни истаганида, қўнглига тукканини рад қилмасликни хоҳлаганида ўғли шундай қиларди.

Шамшихол хавотирга тушди: наҳотки ўғли тақдиридан норизо бўлса? Уттиз ёшида бригадир, республика Олий Советининг депутати бўлдику. Унинг меҳнатсеварлиги ва маҳоратини бутун Фарғона водийси билади, у ҳақда қишлоқнинг биринчи трактор чиси бўлган отаси Қорабой ҳақида бир вақтлар ёзилганидан ҳам кўпроқ ёзишди. Оила аҳил бўлса, уйда ҳамма нарса етарли бўлса — яна нима керак экан?

— Ҳаммаси тўғри, онажон... Бугун бизга яхши. Эртагачи? Колхозда бошқа ер қолмади, ҳаммасини ўзлаштириб бўлишди, одамларга ҳам, машиналарга ҳам жой торлик қиляпти. Ахир, ўзингиз ҳамиша айтасиз-ку: бутун ҳаётимиз манбаи — ерда, деб. Болалар кенглиги қаердан ҳис этишлари мумкин? Улар ўзларини нимага бахш этишлари мумкин?

— Ахир анчадан буён гап-сўз юрибди: Фармонов иззат-икром билан пенсияга кетгач, сени раис қилиб сайлашмоқчи.— Онаизор ўғлининг иззат нафсига тегмоқчи бўлди.— Шундай оғир ишда ўзингни кўрсатасан...

Барибир Мамажон кетди. Аммо, онаизор ўғлини қайтиб келади деб умид қилган эди. Одамлар ҳатто шаҳарларни ташлаб қайтишяпти-ку, у бўлса Мирзачўлга кетган. Кейин кўч-кўлонини ортиб онаси ҳам жўнаб кетди. Тезгина отланди-ю, бутун оиласини олиб кўчди. Ўн икки киши...

— Нимага энди ҳаммамиз борар эканмиз?— қайсарлик қилди кичик ўғли Тўлан.— Ўзингиз бир бориб кўриб келсангиз, мен бу ерда экинни экиб олган бўлардим... Айтгандай, Нури нималар деяпти?..

«Эҳ, Нури-Нури, — ҳафа бўлиб кетди онаизор.— нега сен бир йил илгари учрамадинг? Ўшанда ўғлимни чўлдан ажратиб олишим осон бўлармиди, энди бўлса эр қийин дамларни бошидан ўтказиб бўлди...»

Нури Шамшихол билан тасодифан учрашиб қолди. Қимтиниб кўзини ерга қадади. «Нуржон?! — онаизор ўз кўзларига ишонмади. — Ахир, сен Мамажон билан бирга кетган эдингку...»

Маълум бўлишича, Нури чўлда уч ҳафтагина бўлиб, дўстини ташлаб келаверибди. Унинг онаси олдида ўзини оқламоқчи бўлиб қўлларини кўрсатди: қаранг, совуқ олдиришимга сал қолди, қўлларим шишиб кетди, кўзларимни қумдан очолмай қолдим, ёруғ жаҳонни яна аранг кўра бошладим...

Дунёнинг бир тупкасига боргандек уч кун деганда Мамажоннинг ҳузурига етиб боришди. Она ҳамма нарсага берилиб тикилар, кўримсиз бу жойларни ўрикзорлар ва тутзорларга бурганган ўз водийси билан таққосларди. Аммо, орадан кўп ўтмай Сирдарёнинг ўнг қирғоғи томонида. Мирзачўлнинг одам оёғи етиб ўзлаштирилган қисмида оппоқ шинам посёлкалар пайдо бўлди. Шамшихол бўлса ҳамон тарадулланиб тўнғич ўғлининг ҳамиятига тегадиган бир нима топишга, кенжа ўғлини бундан қайтаришга интиларди.

Сўл қирғоқ бўйлаб боришаркан, Шамшихол бирданига жим бўлиб қолди. Тептекис, яйдоқ чўлни кўриб юраги орзиқиб кетди. Тракторлар уни уйғотаман деб бекорга овора бўлаётгандек туюлди. Инсон-чи? Унинг меҳнати кўз илғамас қумлар орасида сингиб кетаётгандек эди.

Тўлан бўлса жуда қизиқиб қолди. — Техниканинг сероблиги, кенглик унга ёқарди... Совхозда уларни биринчи бўлиб кутиб олганлар ҳамюртлари — Вали Болтаев, Ғулом Мўйдиновлар бўлди... Кейин Мамажон ҳам елиб-югуриб келиб қолди. Барваста бўлиб кетган, ўзига ишонч билан гапирарди. Онаси уни кўрди-ю, ақли етди: энди орқага қайтмайди. Вагончада жойлашиб олишгач, иссиққина жойга ўтириб, Шамшихол шуни тушундики, энди ўзи ҳам орқага қайтмайди.

Шундай қилиб олтмиш ёшида киндик қони тўкилган хонадонимни тарк этмайман деб берган қасамини унутиб, авлод-аждоди ўтган жойларни ташлаб бу ерда қолди. Буларнинг ҳаммасини у болалари тақдирига тўғоноқ бўлмайин деб қилди. Чунки, у шуни яхши тушунардики, болаларининг тақдири ўзининг бетакрор йўлига эга, бу йўлда йиллар халқаси сингари ютуқлар ва муваффақиятсизликлар ҳамроҳ бўлади, қудрат ва шон-шавкат бирга бўлади.

Онаизор дўстлик туйғуси кучини андижонлик ҳамюртлари уларга биргалашиб уй қуриб бераётганларида ҳис этди. Шундан кейин Бухородан, Қирғизистондан ёрдам келди. Уларнинг ҳар бири бетакрор белги, хотира сифатида уларнинг уйига ўз маҳоратини қолдириб кетди. Андижонлик томорқага гул ва ток қаламчаси ўтказди, рус водопровод ва электр киритиб берди, қирғиз сигирбузоқ учун иссик молхона қуриб берди, бухоролик эса хоналар ичини миллий безаклар билан ясатди. Ажойиб, кенг уй қуриб беришди. Қани энди йилига биттадан невара кўраверсанг! Афсус, фақат бир йилгина туришга тўғри келди. «Андижон» совхозида бригадаси билан бирга сўнгги икки юз гектар ерни ўзлаштирган Мамажонни энди қурилаётган қўшни Ленин номли совхоз директорлигига ўтказишди.

Уй қуриб олинди, тўнғич ўғли Социалистик Меҳнат Қаҳрамони бўлди дейиш, айтишга осон. Очиғини айтганда, бунга осонликча эришилгани йўқ. Олдинига болалар касалликка чалинди, бу ер иқлим шароитларига бирданига ўрганиб кетишолмади. Мамажон фидойилик билан ишлашнигина билар, меҳнат қиларди. Ёш директор қизиққон эди. У одамлар билан ишлолмайди деб ўйлаб онаизор истироб чекарди. Одамлар совхоздан қочиб кетса нима бўлади деб ўғлининг характерини юмшатишга интиларди. У ўғли билан агроном ўртасида «қора мушук» ўтганини билиб қолди. Шамшихол агрономнинг олдига келди. «Сиз уни кечиринг, ўғлим, аслида оққўнгил одам». Мамажонга эса ҳар гапнинг бирида ўқтирарди: ҳар бир ходимга алоҳида эътибор билан қараш керак, ҳар бир одамда ўзига хос яхши фазилатлар кўп. Шамшихол ўғлининг идорада, йиғилишларда, овқат пайтида ишчилар даврасида сўзлаганларини эшитиб, ўзи ҳам билмаган ҳолда ўғлининг катта иши ва ташвишига қўшилиб кетарди. Унинг ташвишлари орқали чўлда қилинаётган ишнинг бутун миқёси ва кенглигини тушуна бошлади.

Тўнғич ўғлининг ўрнини Тўлан босиб трактор рулини қўлига олди. Акаси унга бундай деб оқ фотиҳа берди: «Энди сен менинг ўрнимни босишинг керак, эсингдами, бир вақтлари мен отамнинг ўрнини эгаллаган эдим. Ўлтириб қўймагин тағин!» Тўлан машиналарни жуда яхши биларди. Гарчи ака-ука бир билим юртида таҳсил кўришган, бир устанинг қўлига тушган бўлишса-да, кичиги нозиктаъб эди. Чамаси бошқаларга кўра камроқ меҳнат сарфлаб, айни пайтда ердан кўпроқ ҳосил ундирарди.

Ҳозирча, ерларнинг ярми 25 центнергача дурдона берар, ярми эндигина ўзлаштирилаётганди. Чўл бўйлаб қувур ва лотоклар ўтказишди, қудуқлар қазишди, уй-жой, мактаб, клуб, ҳаммомлар қуришди. Қўриқ ер янгидан янги кишиларни қабул қилиб олаверди, уларнинг турмушини яхшироқ ташкил қилиш керак эди. Фақат дастлабки қўнгиллилар, Мамажонга ўхшаган шиддаткор ташаббускорларгина ноқулай ертўла, вагончаларда туришга рози бўлиб кетишаверарди. Ҳозир эса совхозда ходимларга барча қулайликлар керак. Бу одамларда завод ишчиларининг эпчиллиги ва ақли бўлиб техниканинг қадрига етишарди. Уларда деҳқоннинг зеҳни, фаҳм-фаросати ҳам йўқ эмасди. Шу боисдан ҳам улар янги жойда яхши халқ анъаналарини унутишмади. Худди ҳашар сингари ҳамма биргалашиб қўшнининг уйини қурди, биргалашиб энг нуроний ва доно оқсоқолга маслаҳат сўраб боришди.

Тўланнинг бригадасида иш борган сари яхшилана борди. Уюшқоқ, жанговар, ёшлар коллективи шаклланди. Тракторчилардан Сайфиддин Еқубов, Эргаш Алиев, Ботир Мамаражабов Тўланнинг болаликдаги дўстлари. Андижонга бир борганида уларни қўриқ ерга келишга кўндирган эди. Гарчи туғишган акаси директор бўлса ҳам Тўлан ўз бригадаси учун мурувват талаб қилмади, аксинча ҳар қандай масалаларни ҳал этишда ўзининг мустақиллигини таъкидлашга интиларди. Пахта териш машинасини сигналлаштириш гояси билан ўралашиб юриб, Тошкентга, заводга борибди. «Пахта теруввчи-ҳайдовчи машинани ҳам бошқариши керак, ҳам мутасил орқасига қараб юришга мажбур. Вақтни бой бердингми, бункер пахтага тўлиб, ҳосил машина ғилдирагига тагига тушиб кетади. Ахир, кабинада шундай сигнал ўрнатиш мумкин эмасмикин, у бункер тўлганини ҳайдовчига маълум қилиб турса?» деб ўз фикрининг тўғрилигини исботлашга уринарди. У бошқа кўплаб янгиликларни ҳам таклиф қилди.

Балки, унинг баъзи гоялари ҳозирча амалга ошмас, аммо унинг изланиши, бутун бригаданинг изланиши, интилиши муҳимдир. Тўланнинг бригадасида барча ишлар — экишдан тортиб йиғим-теримгача машиналарда бажарилади, шу боисдан пахта бу ерда бутун Жиззах областида энг арзонга етиштирилади. Ҳосилдорлик эса гектар бошига 40-45 центнерни ташкил этади!

Тажрибали пахтакор сифатида ном таратган Тўланнинг ўзи эса шон-шуҳратдан, донгдор бўлишдан ўзини четга олишга интилаётгандек. «Донишмандлик шу тариқа юзага келади, деб таъкидлайди онаизор ва ўйга толади: — тўнғичим совхозга келган одамларнинг Тўланни Мамажондан кўра кўпроқ сўраб-суриштирганликларига, унинг бригадаси иши билан танишиб, ишини ўрганишларига ҳасад қилмасмикан?» Йўқ, дейди она. тўнғичимнинг овозида ҳасаддан асар ҳам йўқ. «ҳаммаси тўғри, ердан забт билан ҳосил ундирганларнинг даври ўтди, энди ақл, маҳорат билан иш тутиш лозим» дегандек сираям овозида ҳасад ғўйлик билинмайди.

Мамажоннинг машинаси йўлда келаётган бошқа машинага урилган машъум кунда Тўлан Андижондан келган меҳмонни кутаётган эди. Тўлан ҳамюрти билан шабада эсиб турган ариқ бўйида суҳбатлашиб, меҳмонни чўлда ишлаб қолишга қистаётган эди. Мамажон улар ёнидан ўтиб кетаётганида саломлашиб, қўл силкиб ўтган эди. Тўлан машинанинг орқасидан қараб қолар экан, унинг ҳайдовчиси нақадар чарчаб-ҳориганлигини алоҳида ҳис билан англади... Ўшанда йил қуруқ, огир келган эди. Мамажон тинимсиз Пахтаороли, Жиззахга, пахта пунктига, базага қатнар, рулни ўзи бошқариб, уйқу нималигини билмасди...

Онаизорнинг кўнглини эрталабданоқ шум фикрлар тирнаганидан ўзини қўйишга жой тополмасди. Ўғлининг ҳалок бўлганлигини эшитганида аъзойи бадани қоп-қорайиб, қадди букилиб қолди. Уч кунгача қўлларига тикилганича шу қуйида ўтирди. Неваралари унга парвона бўлишар, аммо, у ҳеч нимани сезмасди, гамалам билан ҳаёти бамисоли сўнгандай эди. Аммо гамни енгди! Ҳалок бўлган умрдоши ва ўғлининг ҳаёти болаларида ва неваларида давом этди. Дадажоновларнинг чироғи ўчмади.

Ёш директорнинг ўлими сира кутилмаганда юз берди. Мамажоннинг обрўси зўр эди. Унинг ўрнини босадиган одам топилишини кўз олдига келтиришнинг иложи йўқдек туюларди. Ҳаммаларнинг олдида янги директор Неъмат Исроиловни қучиб, ўғлим деб аталганида Шамшихолга қанчалар бардош, шижоат керак бўлганлигини айтишнинг ўзи бўладими? Янги директор Мамажон сингари ёш, тажрибали инженер, олим. Аммо ўтмишдошининг ишини давом эттириш унга ҳам осон бўлмади. Ўшандан буён уч йил ўтиб кетди, аммо ҳозиргача Мамажоннинг муваффақиятлари ҳақида ғап юритишади. Ҳолбуки, совхоз янги раҳбар даврида ҳам илгаригидек районда энг яхши хўжалик саналади, 1977 йилда ҳар қачонгидан ҳам мўл пахта ҳосили кўтарилди. Лекин Исроилов жуда камтар йигит, кўпинча ундан шундай гапларни эшитиш мумкин: «Мамажон ўйлаб қўйган нарсаларни амалга оширяпмиз». Ҳолбуки, ҳаёт янги-янги масалаларни кун тартибига қўйяпти, бу масалаларни Исроилов ҳал этишига тўғри келяпти.

Исроилов билан Тўланнинг ҳамдардлиги бир нарса бирлаштиради, деб ўйлайди онаизор. Балки, камтарлик ва айни пайтда ишчанлик билан йўғрилган собиқдамлик уларга ҳосдир. Бекорга дўстлашишгани йўқ. Пахтачиликнинг моҳир устаси Тўланга бир вақтлари акасига берилгани каби Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилгани ҳақидаги хабарни эрта билан Шамшихол эшитганида ҳам директор билан бригадир уйларидан анча узоқда, Жиззахда эди. Улар пахта даласидан пахта заводигача бўлган йўлни икки марта қисқартириш имконини берадиган транспорт тележкаси сиғимини ошириш гояси билан ўша ёққа кетишган эди. Бир куй илгари эса ҳосилни бир йўла тўрт қатор терадиган янги пахта териш машинасини биргаликда синаб кўришган эди.

— Шундай кунлар келадики... — Тўлан онасига унинг кичик невараси Элёр механизатор бўлганида даладан анча узоқда ўтириб олиб, экранда ҳамма нарсани кузатишини, машинани масофадан туриб бошқаришини тушунтирар, шундай кун келади деб уни ишонтирарди...

— Шунақа бўлармикан?! — ишонқирамаси онаси. Аммо Алишер, Элёр, Эркин, Вали, Анвар—Мамажон билан Тўланнинг барча фарзандларини ўйлаб кетди. Улар Дадажоновларнинг шу авлодиёқ иккита Қаҳрамонни берган авлод шон-шуҳратини бундан буён давом эттиришлари керак...

Темур ПЎЛАТОВ,
Жиззах области.

(«Правда», 1978йил, 15 январь).

БЕШ ЙИЛЛИК ЗАРБДОРЛАРИ МИНБАРИ

МАЖБУРИЯТГА ЯРАША

Мен ишлаётган автобаза — катта корхоналардан. Иш кўлами кенг. Корхонада йиллаб эмас, ҳатто чорак асрлаб машина бошқараётганлар бор Аммо мақтаниш эмас-у, ана шундай азаматлар орасида ўзимнинг ҳалол, фидокорона меҳнатим билан кўпчиликнинг тилига тушганим билан фахрланаман.

Касбим — шофёрлик. Беш йиллик бошида эл-юрт олдида катта ваъда берганман. «МАЗ-503» автомашинам билан 1980 йилгача 139 минг 800 тонна халқ хўжалик юклари ташиб, 279600 тонна-километр масофа босиб ўтиш муддаом. Қаттиқ ишлашга тўғри келди. Аввалги йилни 85 минг тонна юк ташиш. 127 минг 533 тонна-километр масофани босиб ўтиш билан якунладим.

Бугунги кунда автомашинам спидометридаги, қоларверса бухгалтерия дафтарига қайд этиб келинган аниқ рақамлар кўрсатиб турибдики, салкам икки йилдаёқ кўзлаган маррамга етдим. Юбилей йили топшириқлари ноябрь ойида адо этилди. Ҳозир меҳнат календаримда ўн биринчи беш йилликнинг дастлабки ойлари давом этяпти.

Ўзингизга маълум, ишлаб турган ҳар қандай корхонани ҳом ашёсиз қолдириб бўлмайди. Биз ўн нафар шофёр ўз машиналаримиз билан Қувасой гишт заводига мунтазам тупроқ ташиб беришга даъват этилганмиз. Карьер билан корхона ораси 4 километр. Мен бу масофада ҳар сменада 35-40 рейс қилишим керак. Тўғри, 20 рейс қатнаб, сменани якунлайдиганлар ҳам бор. Аммо мен ўз мўлжалимга етмасам, кўнглим жойига тушмайди. Бир дақиқани ҳам бекор ўтказмайман. Машинам рейсдан бўшаши биланоқ йўлга чиқаман. Шу боисданки, ишимда доимо қут-барака сезаман. Меҳнатимдан роҳатланиб, завқшавқ билан ишлайман.

Тўқкизинчи беш йиллик топшириғини ҳам тенг ярим муддатда адо этганман. Партия ва ҳукуматимиз меҳнатда эришган бу ютуғимни муносиб тақдирлаб, 1976 йилда кўксимга учинчи даражали Меҳнат Шуҳрати ордени тақиб қўйди.

Беш йилликлар марраларини муваффақиятли эгаллаётган ҳамкасбларим корхонамизда кўплаб топилади. Мусобақадошим Надим Қосимов яқин кунлар ичида ўнинчи беш йилликнинг тўрт йили топшириғини адо этади. О. Аглюлин, М. Усмонов, К. Хабибулин, Е. Комаров каби дўстларим бугунгача 1 миллион километрдан ортиқроқ йўл босиб, ўз машиналарини капитал ремонтсиз ишлатган миллионер шофёрлардан.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Ранси ўртоқ Леонид Ильич Брежнев КПСС Марказий Комитетининг 1977 йил декабрь Пленумида планларни бажариш ва ошириб бажариш учун қилиниши керак бўлган ишлар ҳақида кенг тўхталиб, «...Планни бажариш учун зўр ғайрат билан яхши меҳнат қилиш, социалистик мусобақани янада кенг авж олдириш, халқ мулкини авайлаб сақлаш ва кўпайтириш, уюшқоқлик ва интизомни кучайтириш керак» — деди. Бу — биз, ишчилар олдига ҳам қўйилган жуда катта вазифалардир.

Дарҳақиқат, уюшқоқлик билан қилаётган фидокорона меҳнатимиз яхши самаралар бермоқда. Юбилей йилида 2 миллион 900 минг тоннадан зиёд халқ хўжалик юклари ташиб, топшириқни шараф билан адо этдик. Юк обороти плани белгиланганидан ошиб кетди. Москваликлар ташаббусига қўшилган корхонамиз коллективи СССР янги Конституциясининг бир йиллигига қадар беш йилликнинг уч йили топшириқларини барвақт бажариш юзасидан юксак мажбурият олди. Бу йил 3 миллион тоннадан зиёд халқ хўжалик юклари ташиб берамиз. Юк обороти плани салкам 50 миллион тонна-километр бўлади. Айни кунларда ана шу юксак аҳдга яраша меҳнат қиляпмиз.

И. НАСРИДДИНОВ,
Фарғона область Қувасой шаҳридаги 73-автобаза шофёри, коммунистик меҳнат зарбдори.

ЎРМОНЛАРИМИЗДА ОҚ ҚАРАҒАЙ

Ўзбекистон шаҳарлари ва қишлоқларидаги ям-яшил жойларни Жануб табиатининг антиқа ижоди — рододендрон ва магнолия, шунингдек, шимолий ўрмонларда ўсадиган — оқ қарағай, тилоғоч, арча тўлдирди. Республика Фанлар академияси ботаника боғининг ходимлари Ўзбекистоннинг боғ-парк ва ўрмон ўсимликларини маҳаллий флорага хос бўлмаган ўсимликларнинг янги 15 тури билан бойитдилар. Олимлар янги дарахтларни ўстириш ва парвариш қилишга оид батафсил тавсияларни ишлаб чиқдилар.

(ЎзТАГ).

Оламда нима гап

ХАВФСИЗЛИК ВА ҲАМКОРЛИК УЧУН

Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган 35 мамлакат вакилларининг Югославия пойтахти — Белграддаги анжуманининг якунловчи босқичи қисқа муддатли танаффусдан сўнг бугун бу ерда ўз ишини бошлайди.

Белград анжумани Хельсинки кенгашидан кейин Европадаги 33 мамлакат, АҚШ ва Канада вакилларининг учрашувидир. Бу учрашув Хельсинкида бўлиб ўтган кенгашнинг давоми ва ривожи, кескинликни юмшатиш жараёнининг бир бўғини бўлганлиги учун ҳам халқаро жамоатчиликнинг зўр диққат-эътиборини ўзига жалб этмоқда. Анжуман қатнашчилари Якунловчи акт руҳида халқаро хавфсизлик ва ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш масалалари юзасидан конкрет таклифлар ва тавсиялар тўғрисида келишиб олаётганликлари жуда муҳимдир.

Кейинги йилларда Хельсинкида қабул қилинган Якунловчи акт принципларини амалга ошириш йўлида катта ишлар бажарилди. Белград учрашуви қатнашчиларига Совет Иттифоқи томонидан тақдим этилган ҳаракатлар платформаси ядро қуролини биринчи бўлиб бир-бирига ишлатмаслик, НАТО ҳамда Варшава шартномаси иштирокчилари составини янги аъзолар ҳисобига кенгайтирмаслик; 50—60 мингдан кўп киши иштирокида ҳарбий машқлар ўтказмаслик тўғрисидаги масалаларни ўз ичига олган.

Белград анжуманида Совет Иттифоқи тақдим этган платформа ғоят қизиқиш билан кутиб олинди. Европа ҳаётининг турли жиҳатлари ҳақида кўпгина мамлакатлар киритган таклифлар ҳам Совет Иттифоқининг ташаббусларига ҳамоҳанг бўлди.

1977 йилнинг 4 октябрида очилган Белград анжуманининг биринчи босқичи қарийб уч ой давом этди. Унда иштирок этаётган давлатларнинг вакиллари кўп ишларни қилишди. Улар Хельсинкида давлат ва ҳукуматларнинг бошлиқлари имзолаган Якунловчи акт қоидалари қандай амалга оширилаётгани ҳақида ва кескинликни юмшатиш жараёнини янада чуқурлаштириш учун келгусида нималар қилиш кераклиги тўғрисида батафсил фикр алмашдилар. Кенгашнинг ялпи мажлисларида ва иш группаларида делегациялар томонидан киритилган юзга яқин таклиф кўриб чиқилди.

Белградда бўлган умумий мунозаралар вақтида Умумевропа кенгашининг қарорларини барча соҳаларда амалга оширишда анча катта натижаларга эришилганлиги таъкидлаб ўтилди. Европа қитъасида тинчлик анча барқарор бўлиб қолди, ядро уруши хавфи йўқолмаса ҳам заифлашди, давлатлар ўртасидаги сиёсий, иқтисодий, маданий алоқалар ва бошқа алоқалар кенгайди ҳамда сермазмун бўлиб қолди.

Социалистик мамлакатлар Белград учрашувидаги асосий масалаларнинг ташаббускори бўлдилар. Улар ижобий позицияларда туриб иш кўрдилар ва биргаликда кўп ишлар қилганликлари туфайли Белград учрашувининг биринчи босқичини муваффақиятли тугалладилар, унинг якунловчи ҳужжатини тайёрлашга киришишга муваффақ бўлдилар. Аммо Белград кенгашида иштирок этаётган НАТО мамлакатларининг баъзи делегациялари, энг аввало АҚШ вакиллари қарийб 3 ой давомида асосий масалаларга конструктив ёндашиш ўрнига, ўзлари тўқиб чиқарган социалистик мамлакатларда инсон ҳуқуқларининг бузилиши ҳақидаги уйдирма билан шуғулландилар. Бу пропагандистик қўпорувчиликдан кўзланган мақсад ҳеч кимга сир эмас. Улар бу билан капитал ҳукмронлигидаги мамлакатларда инсон ҳуқуқларининг бузилишини бекитишга, халқаро ҳаётни заҳарлашга, кескинликни юмшатиш ишига ҳалақит беришга уриндилар. Белград учрашувидан Хельсинки руҳига хилоф пропаганда мақсадида фойдаланишга уринган бу ҳатти-ҳаракатлар чиппакка чиқди.

Бугун ўз ишини бошлайдиган Белград учрашувининг якунловчи босқичи олдида муҳим масъулиятли вазифалар турибди. Унинг муваффақиятли тугалланиши анжуманда қатнашаётган ғарбдаги баъзи мамлакатларнинг сиёсий реализмига, уларнинг музокаралар бўйича шерикларининг ва ўз халқларининг ҳаётий манфаатлари билан ҳисоблашишга тайёр эканлигига боғлиқ. Европа халқларининг кескинликни юмшатишни чуқурлаштиришга интилаётганлиги учрашув муваффақиятли тамом бўлади, деб умид қилишга имкон беради.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Леонид Ильич Брежнев «Правда» муҳбири саволларига берган жавобида таъкидлаб ўтганидек: «Совет Иттифоқи ядро уруши хавфини бутунлай йўқотиш ,халқаро муносабатларда рўй берган яхши ўзгаришларни барқарор қилиш, кескинликнинг юмшатилишини чуқурлаштириш, давлатлар ўртасида тинч ҳамкорликни кенгайтириш учун бундан буён ҳам ҳаракат қилаверади».

А. РЎЗИЕВ.

МОЖАРОНИ КИМ АВЖ ОЛДИРМОҚДА

ВАШИНГТОН. (ТАСС). АҚШ президенти Ж. Картер матбуот конференциясида сўзга чиқди. У ўз нутқида Сомали билан Эфиопия ўртасидаги қуролли тўқнашув ҳақидаги масалага тўхталиб ўтди. Президентнинг гапларида ана шу можаронинг ҳақиқий сабаблари, шунингдек Совет Иттифоқининг сиёсати жўрттага бузиб талқин қилинди.

АҚШ президенти Африка Мугузидаги воқеаларга «баҳо» берар экан, Эфиопияга қарши агрессия қилинганлигини ва Эфиопия территориясининг бир қисми Сомали қўшинлари томонидан босиб олинганлигини исбот этувчи фактлар билан мутлақо ҳисоблашмади. Ж. Картер Эфиопияда гўё Куба ҳарбийлари бор, деган уйдирмани такрорлади. Шу билан бирга у Совет Иттифоқи гўё «кубаликларни Эфиопияга юборяпти», деб ўринсиз даъво қилишдан ҳам қайтмади. Куба гўё суверен давлат эмас эмиш.

Маълумки, Совет Иттифоқи Сомали раҳбарларига бир неча бор мурожаат қилиб, можарони тўхтатиш учун зарур чоралар кўришга, ўз қўшинларини Эфиопия территориясидан олиб чиқиб кетиб, можарони тинч бартараф қилиш йўлига ўтишга қатъий даъват этди. Аммо Сомали бу мурожаатларга эътибор бермади.

Ж. Картер АҚШ низолашувчи ҳар икки томонга қуроллароғ етказиб беришдан тийилиб турибди ва улар ўртасидаги можарога аралашмаяпти, деб даъво қилди. Аммо Сомали Америкадан қурол-яроғ олаётганлиги маълум ва ғарб матбуоти буни сир тутмаётир. Ғарбий Германияда чиқадиган «Штерн» журналида босилган маълумотларга қараганда, Қўшма Штатлар сомалиликларга 1,2 миллиард долларлик қурол-яроғлар рўйхатини тақдим этган. Бу қурол-яроғларни НАТОнинг запасларидан сотиб олиш мумкин. Ана шу қурол-яроғларни етказиб бериш ҳақини Саудия Арабистони тўлайди. Швейцарияда чиқадиган «Ди вельтвохе» газетаси АҚШнинг Якин Шарқдаги баъзи иттифоқчилари Америка қурол-яроғларини Сомалига етказиб бермоқдалар, деб хабар қилди. Фактлар ана шундай.

Болгария Халқ Республикаси. Совет Иттифоқининг техникавий ёрдами билан Софияда космик алоқанинг ердаги станцияси қурилди. Шу тариқа Болгария Халқ Республикаси «Интерспутник» халқаро алоқа системасига қўшилди. Суратда: станцияда ишлаётган совет ва болгар мутахассислари.

БТА — ТАСС фотоси.

телетайп лентасидан

● ГАВАНА. Куба савдо флотига яна бир кўп тоннажли кема қўшилди. Сантьяго-де-Куба портида Данияда қурилган қуруқ юк ташувчи «О, Хиггинс» кемаси келиб тўхтади. Шу билан Куба савдо флоти ҳозирги вақтда умумий ҳажми 700 минг тоннадан ошадиган 62 та океан кемасига эга.

● ПАРИЖ. Телевидениенинг рақобати Франция кинотеатрларида томошабинларнинг камайишига сабаб бўлмоқда. Франция матбуотида кино арбобларининг мурожаати эълон қилинди. Улар мазкур мурожаатда телевидение орқали фильмлар кўрсатишни қисқартиришни талаб қилмоқдалар. Ҳозирги вақтда рангли экранларда бир ҳафта ичида ўрта ҳисобда камида 10 та кинокартина намойиш қилинмоқда. Кинотомошабинлар 1958 йилдаги 410 миллион кишидан ҳозирги вақтда 150 миллион кишига камайиб кетди.

● АНҚАРА. Туркияда доридармоннинг нархи 30 процент ошди. Соғлиқни сақлаш министри Мете Тан фармацевтика саноати учун хом ашёнинг 85 проценти чет эллардан келтирилаётганлигини бунга сабаб қилиб кўрсатди.

● ДЕҲЛИ. Ражастхан штатининг 1978—1979 молия йилидаги иқтисодий ривожланиш планида ишсизлик, саводсизлика ҳамда нарх-навонинг ўсишига қарши кураш тадбирлари белгиланган. Бу планда ҳинд жамиятининг иқтисодий ва социал жиҳатдан қолоқ табақалари истиқомат қилаётган қишлоқ районларида бошланғич мактаблар сонини ҳамда соғлиқни сақлаш марказларини кўпайтиришга алоҳида эътибор берилган. (ТАСС).

ДОЛЛАР МУДОФААДА

АҚШ президенти Ж. Картер «Америка валютасининг алмаштирилиш қувватини сақлаш зарурлиги» тўғрисида айтган гапларига Америка федерал резерв системаси (ФРС) капиталистик дунёнинг етакчи валюта биржаларига ташлаган каттакатта пулларга қарамай, шу ҳафта охирига келиб долларнинг қуввати яна пасайиб кетди.

Хўш, гап нимада? Ғарбнинг асосий валютаси қарийб бир йилдан бери муттасил кучсизланиб бораётганлигига сабаб нима?

Аввалига Вашингтон доллар кучининг пасайишига бармоқ орасидан қаради. Бундан мақсад шуки, доллар курсининг пасайиши Американинг экспорт моллари нархини ҳам туширib юборади, натижада унинг рақобат қобилиятини оширади. Айни маҳалда АҚШнинг асосий рақиблари бўлмиш Япония билан Ғарбий Европа валюталари қиммати-нинг нисбий кўтарилиши шу мамлакатлар маҳсулотларининг Америка бозоридаги нархини қимматлаштириб юборади.

Шу тахлитда Америка экспортининг кўпайиши ва импортининг қисқариши Вашингтоннинг фикрича, АҚШнинг савдо-сотиқ балансида доллар курсининг пасайишига асосий сабаб бўлмиш камоматни йўқотишга олиб келиши керак эди. Ўтган йилнинг охирида шу камомат 30 миллиард долларга етганди.

Аммо Америка маъмуриятининг ўз валютасини «ўзи тузатиши»дан бўлган умидлари уни тузатиш у ёқда турсин. Ғарбда жиддий иқтисодий ва сиёсий мушкулликлар келтириб чиқарди.

Вашингтон жўрттага ўтказаётган «жим туриш» сиёсати шундай хатарли бир жар ёқасига келдики, бу ерда Вашингтонни ўзининг ташқи иқтисодий ҳукмронлик шароитлари ёмонлашувидан ҳазилакам чўчиматан Ғарбий европалик ва японияликлар шерикларидан ҳаддан ташқари ночорлиги, қишлоқ хўжалигига давлат томонидан ёрдам берилмаётганлиги қишлоқ хўжалигини 1980 йилгача механизациялаб бўлишни шубҳа остида қолдиради.

Деярли ҳар бир коммунада оиланинг ишловчи аъзолари олаётган даромад оилани боқиш учун ётмаётган деҳқон оилалари борлиги қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлиги пастлигининг ва раҳбарлар аввало қишлоқдаги ресурсларни тортиб олишга қаратилган аграр сиёсат ўтказаётганлигининг оқибатидир, деб уқтиради журнал. Қишлоқ аҳолисининг турмуш даражаси ҳали ҳам ҳаддан ташқари паст.

Хитой қишлоғи олдида турган иқтисодий муаммолар мураккаб ва хилма-хилдир. Хитой раҳбарлари бу муаммоларни ҳал этиш учун ишлатаётган усуллар самарали эмас. Бунинг устига бу усуллар деҳқонларнинг қаршилигига ҳам дуч келиб турибди.

Мақола авторлари Хитойда мамлакатнинг иқтисодий ривожи масалаларига ва айниқса қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга кўпроқ эътибор бера бошлаганликларини уқтириб, пировардида бундай деб таъкидлайдилар: ХКПнинг 1977 йил августида бўлиб ўтган X съезди шундан аввалги иккала съезд каби мамлакатни ва Хитой қишлоғини ривожлантиришнинг ҳеч қандай социал-иқтисодий программасини белгилаб бергани йўқ.

(ТАСС).

«ХИТОЙ ҚИШЛОҒИНИНГ 70-ЙИЛЛАРДАГИ БАЪЗИ БИР ИҚТИСОДИЙ МУАММОЛАРИ»

СССР Фанлар академияси Узоқ Шарқ институтининг «Проблеми Дальнего Востока» журнали 1977 йилги тўртинчи сонида Л. Волков билан В. Потаповнинг шу сарлавҳали мақоласини эълон қилди.

Мақолада, жумладан, бундай дейилади:

Мамлакат аҳолисининг 80 процентдан кўпроғи қишлоқ жойларда яшаб турибди. Хитой қишлоғидаги аҳвол мамлакатдаги иқтисодий ва сиёсий вазиятга бевосита таъсир ўтказади. Шу сабабли Хитой раҳбарларининг фаолиятида қишлоқ хўжалиги соҳасидаги тадбирларга, деҳқонларга нисбатан ўтказиладиган сиёсатга катта ўрин берилади. Ўз навбатида, қишлоқда таркиб топаётган сиёсий ва иқтисодий вазият Хитой раҳбарлари фаолиятининг сиёсий ва социал жиҳатларини белгилашга доимо таъсир кўрсатиб туради.

ХХР ташкил этилганидан кейинги дастлабки саккиз йилда (1950—57 йилларда) Хитой Коммунистик партиясининг қишлоқда ўтказган бир қанча муҳим тадбирлари, жумладан, шу тадбирларнинг энг муҳимлари ер ислоҳоти, сўнгра кооперациялаш қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини тез тиклаш ва ривожлантиришда ҳал қилувчи роль ўйнади. Бироқ Хитой раҳбарлари 1958 йилда иқтисодий сиёсатда авантюризмга ўтди. Бу эса «катта сакраш» қилишда, яъни мамлакатда зарур шароит бўлмаган ҳолда саноат ва қишлоқ хўжалик маҳсулотини қисқа вақт ичида кескин кўпайтириш сиёсатида ўз ифодасини топди. Бундан ташқари қишлоқда халқ коммуналари тузишга киришилди. Бундай авантюризм мамлакат экономикасида, шу жумладан, қишлоқ хўжалигида танг аҳволни вужудга келтирди.

«Тартибга солиш» даврининг кейинги йилларида кўрилган тадбирлар муносабати билан мамлакат халқ хўжалиги тангликка ҳолатидан чиқарилди, саноат ишлаб чиқариши аста-секин орта бошлади, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши умуман 1957 йил даражасига етди. 1970—76 йилларда қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришни кўпайтиришнинг ўртача йиллик суръатлари йилига тахминан 1,5 процентга етиб, аҳолининг кўпайиш суръатларига яқинлашиб қолди. Хитой матбуотининг эътироф қилишича, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ўсиш суръатлари пастлиги умуман экономиканинг ривожига тўсқинлик қилмоқда.

Чорвачилик — ХХР қишлоқ хўжалигининг энг қолоқ тармоғи бўлиб, қишлоқ хўжалик ялпи маҳсулотининг 12 процентдан камрогини ташкил қилади. Чорвачилик қолоқ усулларда бошқарилаётганлиги, ем-хашак базасининг заифлиги — қишлоқ хўжалиги шу тармоғининг асосий муаммоларидир.

1975 йилда Хитойни 1980 йилгача ва 2000-йилгача перспектив ривожлантиришнинг асосий йўналишларини белгилашга уриниб кўрилиши муносабати билан қишлоқни ривожлантиришнинг бундан буёнги йўллари тўғрисидаги масала янада ўткирроқ бўлиб қолди. Хитой раҳбарлари қишлоқ хўжалигини қайта қуриш йўли сифатида «дачжайча» ривожланиш йўлига мурожаат қилдилар. 1964 йилдаёқ Мао Цзэ-дун «Қишлоқ хўжалигида Дачжайдан ўрнак олинсин» деган шиорни ўртага ташлаган эди. Уша пайтдан бери Шаньси вилоятининг Сиян уездидаги катта ишлаб чиқариш бригадаси — Дачжай тажрибаси ХХР қишлоқ хўжалигида социализмни ривожлантириш йўли деб, таърифланмоқда. Ўн йилдан кўпроқ вақтдан бери шу бригаданинг мисолида қишлоқдаги хўжаликни деҳқонларнинг жисмоний кучларини ҳаддан ташқари зўриқтириш ва давлат маблағини имкони борича озроқ сарфлаш ҳисобига қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини тинимсиз ўстириш ва давлатга имкони борича кўпроқ қишлоқ хўжалик маҳсулоти топшириш асосида ташкил этиш усули тарғиб қилинмоқда.

Ҳозир қишлоқ олдига аввалгидек: 1980 йилгача мамлакат уездларининг учдан бир қисмини Дачжай типидаги уездга айлантириш, бутун мамлакатдаги қишлоқ хўжалигини асосан механизациялаш мақсад қилиб қўйилган.

ХХР ташкил этилган пайтдан бери ўтган йилларда қишлоқ хўжалигининг ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантириш ишидаги муайян муваффақиятларга қарамай, Хитой учун жуда муҳим бўлган шу хўжалик тармоғини техника билан таъминлаш даражаси ҳамон ҳаддан ташқари пастлигича қолмоқда.

Қишлоқ хўжалигини техника асосида қайта қуриш учун, Хитой экономистларининг ҳисоб-китобига қараганда, Хитойга саккиз юз мингта трактор (15 от кучига эга бўлган трактор ҳисобида) керак бўлади. Бунинг учун 107 миллион гектар экинзордан 80 миллион гектари механизмларнинг ишлаши учун яроқли бўлиши шарт. Бундан ташқари 400 мингта юк машинаси, жами 20 миллион от кучига эга бўлган ирригация асбоб-ускуналари, 8 миллиард киловатт-соат электр энергия керак бўлади. Бошқа ҳисоблларга мувофиқ, 1,2-1,5 миллионта трактор, 320 мингта юк машинаси ва шунча миқдорда комбайн, 40 миллион от кучига тенг ирригация асбоб-ускуналари зарурлиги кўрсатилмоқда.

Ҳозирги вақтда Хитойда шартли ҳисобда 400 мингтага яқин трактор бор. Тракторлар қувватининг тахминан 10 проценти боғ-сабзавотчилик тракторларига тўғри келади, уларнинг кўпчилиги 7-12 от кучига эга бўлган ихчам тракторлардир. Қишлоқ хўжалигида 12 миллиард киловатт-соат электр энергия истеъмол қилинмоқда. Бу — мамлакатда ҳосил қилинадиган жами электр энергиянинг сал кам 10 процентига тўғри келади.

Аммо, мақола авторларининг таъкидлаб ёзишларича, қишлоқ хўжалигини механизациялаш проблемаларининг ҳал этилиши жойлардаги ғоявий ва моддий ресурсларнинг ҳамда қишлоқ хўжалик машинасозлиги корхоналаридаги ишлаб чиқариш қувватларининг чекланганлигига дуч келади

Коллектив хўжаликларнинг аҳволи ҳаддан ташқари ночорлиги, қишлоқ хўжалигига давлат томонидан ёрдам берилмаётганлиги қишлоқ хўжалигини 1980 йилгача механизациялаб бўлишни шубҳа остида қолдиради.

Деярли ҳар бир коммунада оиланинг ишловчи аъзолари олаётган даромад оилани боқиш учун ётмаётган деҳқон оилалари борлиги қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлиги пастлигининг ва раҳбарлар аввало қишлоқдаги ресурсларни тортиб олишга қаратилган аграр сиёсат ўтказаётганлигининг оқибатидир, деб уқтиради журнал. Қишлоқ аҳолисининг турмуш даражаси ҳали ҳам ҳаддан ташқари паст.

Хитой қишлоғи олдида турган иқтисодий муаммолар мураккаб ва хилма-хилдир. Хитой раҳбарлари бу муаммоларни ҳал этиш учун ишлатаётган усуллар самарали эмас. Бунинг устига бу усуллар деҳқонларнинг қаршилигига ҳам дуч келиб турибди.

Мақола авторлари Хитойда мамлакатнинг иқтисодий ривожи масалаларига ва айниқса қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга кўпроқ эътибор бера бошлаганликларини уқтириб, пировардида бундай деб таъкидлайдилар: ХКПнинг 1977 йил августида бўлиб ўтган X съезди шундан аввалги иккала съезд каби мамлакатни ва Хитой қишлоғини ривожлантиришнинг ҳеч қандай социал-иқтисодий программасини белгилаб бергани йўқ.

(ТАСС).

КОМПЛЕКС МЕХАНИЗАЦИЯ ШАРОФАТИ

ИЛҒОРЛАР ТАЖРИБАСИ— ҲАММАНИНГ МУЛКИ

«Октябрь» колхози областнинг кўп тармоқли ва юқори ҳосилли хўжаликларидан бири. Колхоз юбилей йилини пахта, дон, сут, гўшт ва бошқа турдаги барча хил маҳсулотлар етиштириш бўйича белгиланган планлар ва юксак социалистик мажбуриятларни бажариш билан якунлади. Ўтган йили кенг пахта майдонларининг ҳар гектаридан 51,6 центнердан хирмон кўтарилди, бир йилда ҳосилдорлик гектар бошига 8,4 центнердан зиёдроқ ўсди.

Хўжалик фаолиятида юбилей йили машина терминнинг ўсиши, биринчи сорт пахтанинг кўпайиши, таннархнинг камайиши, рентабелликнинг кўтарилиши билан ҳам характерланади. Унумли меҳнат, техника шарофати билан пахта тайёрлаш бир йилда 1.342 тонна кўпайди.

Шу кунларда ҳамма жойда хўжалик йилига якун ясаляпти, колхозларда ҳисоб-от-сайлов йиғилишлари ўтказиляпти. «Октябрь» колхози меҳнат аҳли СССРнинг янги Конституцияси қабул қилинган юбилей йилини ишлаб чиқариш, молия-хўжалик планларини бажариш, барча тармоқлар бўйича 1 миллион 336 минг 200 сўм соф фойда олиш билан якунлади. Колхоз тарихида биринчи марта шундай юқори ҳосил ва соф фойда олинди.

Мўл ҳосил хўжалик экономикасини мустаҳкамлади, колхозчи деҳқонларнинг турмуш фаровонлигини янада юксалтириш омили бўлди. Бўлинма фондга катта маблағ ажратилди. Айни кезда колхозчи деҳқонларнинг шахсий даромадлари кўпайди. Колхозчи Сайфи Даноев ойлиги 6 минг сўмдан зиёд, Азим Одимов 4612 сўм, сувчилардан Аҳад Раззоқов, Тошмон Эшмуродов, Исмоил Рўзиев, Кўзи Қувватовлар ойлиги 3500 — 4000 сўмдан пул олдилар. Томорқаларидан олинган даромад, пул мукофотлари, турли имтиёзлар бу ҳисобга кирмайди.

Колхозда тракторчилар билан сувчиларнинг меҳнати, айниқса, юксак баҳоланмоқда. Бу бежиз эмас. Обиҳаёт таровчилар ушбу ,танқис келган йилда бутун имкониятларини ишга солиб, бир литр сувдан икки-уч литр сувнинг нафини кўриш учун курашдилар. Механизаторлар дала ишларини миқдор ва сифат жиҳатдан яхши бажариб, юқори ҳосилга пухта замин яратдилар. Йиғим-теримда карвонбоши бўлдилар. Техникадан оқилона фойдаланилиши туфайли ишлаб чиқариш йилида меҳнат унумдорлиги 1976 йилдаги 8 процентдан 17 процентга кўтарилди.

Ўтган йили колхоз планлаштирилган 3.610 тонна ўрнига 4.952 тонна «оқ олтин» тайёрлади, унинг асосий қисми «зангори кема»ларда териб олинди. Сортнинг юқори, маҳсулотнинг кам чиқим бўлиши боиси ҳам шунда. Қувондиқ Бўронов, Аҳмад Узоқовлар ўз машиналарида 330—355 тоннадан пахта теришди. Хуррам Отамуродовнинг терган пахтаси 310 тоннадан ошиб кетди.

Бундай муваффақиятнинг «сири» нимада? Пахта майдони кенгайтирилгани, айни кезда ҳосилдорликни кўтаришга зўр берилаётир. Пахта-беда алмашлаб экиш кенг жорий этилиши туфайли тупроқ унумдорлиги кўтариляпти, бу ҳосилдорликнинг ортишига ижобий таъсир кўрсатмоқда. Деҳқончилик маданияти юксалтирилиши туфайли муваққат суғориш тармоқлари тугатиляпти, пайкаллар ўртасидаги дарахтлар бошқа жойларга кўчириляпти. Натижада, дарахтларнинг ости, ариқ-зовурлар қирғоқларидаги ерлар экинзорларга қўшиляпти.

Кейинги йилларда суғориш тармоқлари тўла тартибга солинди, сув исрофгарчилигига барҳам берилди, илғорлар тажрибаси асосида ғўза парвариши, хусусан, вегетация даврида сувдан группа усулида навбатлаб фойдаланиш намунали йўлга қўйилди. Сувнинг исроф бўлишига йўл қўйилмади, қўллатиб, чўллатиб ғўза суғориш ҳоллари тугатилди.

Ўғитлар ҳосилдорликни ошириш омилидир. Октябрликлар кўпроқ маҳаллий ўғитдан фойдаланишга ҳаракат қиладилар. Маҳаллий ўғит жамгарадиган бригадалар ташкил қилиниб, уларга транспорт воситалари биркитилган. Бу бригадалар бутун йил давомида иш олиб боради, қиш ойларида айниқса кўпроқ ғўиг, қўй қийи ва бошқа ўғитлар жамгарилади. Комплекс механизация ишлаб чиқаришнинг таркибий қисмига айланди. Ер ҳайдаш, чопиқ тракторларидан тортиб, пахта териш машиналари, сеялка, культиваторларгача асосан қиш ойларида сифатли ремонтдан чиқариб қўйилади, улар механизаторларга доимий қилиб биркитилади, техника воситаларининг «умри»ни узайтирган кишилар рағбатлантирилади. Барча маркадаги механизм-агрегатлар икки сменада ишлатилади. Шу мақсадда ҳар йили 35—40 механизатор кадр тайёрланиб, гвардиячилар сафи мустаҳкамланиб бормоқда. Пахта теримида машиналар ҳукмрон кучга айланди, аста-секин теримдан қўл кучини қисиб чиқариш чоралари кўрилмоқда.

Кўрилган ана шу тадбирлар пахта ҳосилдорлигини кескин оширди. Юбилей йилида колхоз бўйича гектардан 51,6 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтарилган бўлса, Бозор Даноев, Нормурод Умаров каби пахта усталари бошчилик қилаётган бригадаларда ҳосилдорлик 65 центнерлик маррадан ошиб кетди.

Колхоз правлениеси (раиси тажрибали пахтакор Эшмурод Омонов) Гулсин Низомова, Мели Иброҳимовлар бошлиқ бригадалар эришган 50-52,5 центнерлик маррани ўртача ҳосил ҳисобламоқда. Тўғри, ер шароитига қараб 40 центнер атрофида пахта олаётган бригадалар ҳам йўқ эмас. Правление ва партия комитети 1978 йилдан бошлаб нисбатан паст ва ўртача ҳосилли бригадаларни юқори ҳосилли бригадалар даражасига кўтариш, бунинг учун ички резерварни шу мақсад йўлига сафарбар этишни бош вазифа қилиб қўйди.

Эришилган муваффақиятларнинг яна бир «сири» шуки, кадрларда топширилган иш учун масъулият ҳисси кучайтирилди, кимга қандай топшириқ берилган бўлса, унинг ижроси текшириб борилди. Ўз бурчини ўташга лоқайдлик билан қараган айрим кишилар тартибга чақирилди. Самарадорлик ва сифат бош мезон қилиб қўйилди. Онгли интизом мустаҳкамланди, колхоз устави талабларини бузиш ҳолларига йўл қўйилмади.

Социалистик мусобақа оммавийлашмоқда. КПСС XXV съезди қарорлари, партия Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг ёрқин нутқлари, сермазмун докладларидан келиб чиқадиган вазифалар пропаганда ва агитациянинг энг таъсирчан форма ҳамда методлари орқали меҳнаткашларнинг онгига сингдирилмоқда, уларни янги зафарларга чорламоқда. 1978 йил учун қабул қилинган юксак социалистик мажбуриятларни СССР янги Конституцияси қабул қилинган кунгача бажариш муқаддас бурчга айлантирилмоқда.

Хўжаликда ҳисоб-китоб ишлари анча яхшиланди. Сарф-харажат, олинадиган маҳсулотлар, ундан келадиган умумий даромад ва соф фойда муттасил таҳлил қилиб борилмоқда. Бу хўжалик олдида турган улкан вазифаларни шараф билан бажаришга ёрдам бермоқда.

Эришилган ғалабани мустаҳкамлаш пахтакор деҳқонларимизга хос фазилатдир. Одатда келаси вазифалар шу кунларда белгиланиб олинади, улкан ютуқларга шу кунларда хамиртуруш ташланади. Октябрчиларнинг ўзига хос фазилати шундаки, улар шу йилнинг юқори ҳосилига ўтган йили кўздаёқ замин яратдилар. Пахта майдонлари сифатли шудгорланиб қўйилди, ҳар гектар майдонга ғўзги шудгор вақтида ўтган йиллардагидан 25-30 процент кўп ўғит солинди.

Маҳаллий ўғит тўплаш тобора кучайтирилмоқда. Чорвачилик фермалари, комплекслари, колхозчиларнинг молхона, қўйхоналаридан кўплаб ўғит ташиб чиқарилиб, хандақларда чиритилмоқда. Узоқ чорва яйловларидан ҳам ўғит ташиб келтирилмоқда. Ҳисоб-китобларга қараганда бу йил ҳар гектар ер ҳисобига 18—20 тонна ўғит солинади. Шуни ҳам айтиш керакки, ўғитларнинг самарадорлигини ошириш мақсадида картограмма тузиб чиқилди, қайси картага минерал ва маҳаллий ўғитларнинг қайси хилидан солиниши олдиндан белгилаб олинди.

Қишлоқ хўжалик техникаси ремонти тезкорлик билан давом эттирилмоқда. Механизми-агрегатларнинг катта қисми қўлдан чиқариб қўйилди, қолган қисми яқин кунларда ремонт қилиб бўлинади. Ҳамма техника воситалари синовдан ўтказилиб, линейкага ,низиб қўйилмоқда. Кўклам экиш мавсуми бошланганда механизаторлардан ким қайси механизм-агрегатни ишлатиши, қайси бригадада хизмат кўрсатиши ҳозирдаёқ белгилаб қўйилди. Механизаторлар курсларда ўқитилиб малакаси оширилмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг VIII пленуми чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш, маҳсулотлар етиштиришни бутун чоралар билан кўпайтириш ҳақида қарор қабул қилди. Хўжалик аъзолари бутун куч-ғайратларини қарорда белгиланган вазифаларни тўла бажаришга сафарбар этмоқдалар. Айни кезда пахта тайёрлашни 1978 йилда кўпайтириш юзасидан социалистик мажбурият қабул қилинди. Янги йилда гектаридан 55 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтариш октябрчиларнинг қатъий қароридир.

А. ЭРКАЕВ,

Самарқанд область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, иқтисод фанлари кандидати.

ЗАФАР САТРЛАРИ

НИШОН. «Пахтакор» совхози чорвадорлари давлатга 160 тонна гўшт етказиб бериб, ўнинчи беш йилликнинг учинчи йили ярим йиллик планини ошириб бажардилар. Совхоз чорвадорлари йиллик планни биринчи квартал ичида бажариш учун кўплаб чорва моллларини бўрдоқига боқяптилар.

* * *

ҚАРШИ. Район чорвадорлари ўзаро социалистик мусобақани авж олдириб, янги йилнинг дастлабки куниданоқ катта меҳнат ғалабасини қўлга киритдилар. Гўшт тайёрлаш биринчи квартал плани ошириб бажарилди. Қабул пунктларига 560 тонна ўрнига 600 тонна бўрдоқи гўшти етказиб берилди. Бу меҳнат муваффақиятига райондаги «Ленинизм», Собир Раҳимов номли, «Ленин йўли», «Партия XXII съезди», «Аврора» совхозларининг бўрдоқибоқарлари муносиб улуш қўшдилар.

* * *

НАМАНГАН районидаги «Ленинград» колхози чорвадорлари давлатга гўшт сотиш ярим йиллик планини ошириб бажардилар. Тайёрлов ташкилотларига 70 тоннадан зиёд бўрдоқи гўшти етказиб берилди. Т. Татамадзе мудирлик қилаётган ферма бўрдоқибоқарлари ҳар бош қорамолнинг тирик вазнини 420-430 килограммга етказдилар.

ЖОНАЖОН ВАТАН БЎЙЛАБ

ТАСС

ИТТИФОҚДОШ РЕСПУБЛИКАЛАРДА

РСФСР

Ленинград областининг хўжаликлари бўйлаб олис сафарга ўзига хос «кўчма синфлар» жўнаб кетди. Автобус салонида сут ва гўштни саноат усулида етиштириш янгиликлари, меҳнатнинг илғор усуллари, социалистик мусобақа ғолибларининг тажрибаси тўғрисида ҳикоя қиладиган ҳаракат қилувчи макетлар, схемалар ва диаграммалар бор. Бу — доимий ўқиш марказларига қўшимча равишда «Сельхозтехника» Ленинград бирлашмаси томонидан ташкил этилган чорвадорлар умумий ўқишининг янги синфидир.

Ҳозир «Сельхозтехника»нинг барча район бўлимларида кўчма синфлар ташкил этилмоқда. Буларга энг тажрибали мутахассислар, моҳир чорвадорлар, Ленинград тадқиқот марказларининг олимларидан иборат ўқитувчилар коллективлари жалб этилган. Кўчма мактаблар йирик сутчилик ва бўрдоқичилик комплекслари учун малакали ишчилар тайёрлаб беради.

УКРАИНА

Қрим область Нижнийгорск районидаги Крупская номли колхозда қишлоқ хўжалик техникасининг кўплаша шайлиги кўрикдан ўтказилди. Қишлоқ мутахассислари анъанага биноан колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони В. И. Черфасов бошчилигида ва «Сельхозтехника» район бўлимининг мутахассислари билан биргаликда кўкламги дала ишларига машиналарнинг шайлигини текширишдан ўтказдилар.

Ундаб коллективлар ерни юмшатадиган ва экиш агрегатларининг ремонти тугагани ҳақида рапорт бердилар. Қримда бутун техниканинг қариб 90 проценти шай қилиб қўйилди.

БЕЛОРУССИЯ

Брест областидаги Дунинецк районида олти гектар майдонда теплица комбинати фойдаланишга қабул қилиб олинди. Теплица комбинатини ана шу район колхозлари кооператив асосда барпо этдилар. Сабзавот етиштирадиган янги фабрика бир йил мобайнида қариб икки минг тонна бодринг, помидор, қулупнай ва бошқа экинлар етиштиришга мўлжалланган. Автоматик қурилмалар энг мақбул ҳароратни ва ҳавонинг намлигини таъминлайди. Махсус асалари боқиладиган жойлар ўсимликларнинг чангланишини гарантиялайди.

ОЗАРБАЙЖОН

Кура дарёсининг ўнг соҳилида минг гектардан ортиқроқ тоқзор ва ғаллазор майдонни обиҳаёт билан таъминлайдиган сув тақсимлагич фойдаланишга қабул қилиб олинди. 57 километр масофага чўзилган қувурдан оқиб келадиган дарё суви кучли насос станцияси ёрдамида далаларга ва тонзорларга кўтарилиб чиқарилади. Республикада қишлоқ мелиорация қурилишига ўнинчи беш йилликда аввалги бешинчи йилдагига нисбатан 1,7 баравар кўп маблағ ажратилган.

МОЛДАВИЯ

Республика деҳқонлари ғалла экилган далаларни нуз-қиш мавсумида минерал ўғит билан озиқлантиришни тамомладилар. Кузги ғалла экилган барча майдонларнинг учдан бир қисмида ҳар гектар ерга 1,5-2 центнердан ўғит солинди. Қолган далалар эса ҳаво илиган февраль ва март ойларида қўшимча озиқлантиришга тайёрланмоқда. Тажрибанинг кўрсатишича, бу агротехника усули гектар бошига ҳосилдорликни беш центнер оширади. Молдавиялик деҳқонлар ўтган йили рекорд ҳосил кўтардилар — гектаридан 39,2 центнер кузги буғдой йиғиштириб олдилар. Республикада кузги ғалла майдони 590 минг гектарга етказилди.

ТУРКМАНИСТОН

Байрамалида темир-бетон буюмлар етиштириб берувчи ихтисослаштирилган комбинат ишга туширилди. Корхона йилига чорвачилик комплекслари ва қишлоқ хўжалик объектлари қуриш учун ишлатиладиган 60 минг кубометр маҳсулот чиқаради. (ТАСС).

СПОРТ

ҒАЛАБАДАН БОШЛАШДИ

БОКУ. Олий лига аёллар командалари ўртасида волейбол бўйича мамлакат XXXX чемпионатининг дастлабки давра иккинчи тур ўйинлари бошланди. 12 коллектив кучлилар даврасидан жой олиш учун ўзаро куч синашмоқда. Тошкентда ўтказилган мусобақаларда уч очко тўплаган «Автомобилист» командаси қизлари бу сафар учрашувларни ғалабадан бошлашди. Вакилларимиз ленинградлик спартакчилар билан ўйинда (3:0) муваффақият қозондилар.

ЯНВАРДА ФУТБОЛ

МОСКВА. Мавсумга қизғин тайёргарлик кўраётган олий лига командалари ўртасида «Неделя» ҳафталик газетаси соврини учун Бутуниттифоқ турнири мусобақалари бошланди. Учрашувлар Москва ва Ленинград шаҳарларида ўтказилади. Москвада куч синашаётган командалар икки группага бўлинган. Биринчисига «Қайрат», «Спартак», «Черноморец», «Локомотив» командалари киритилган бўлса, иккинчиси «Пахтакор», ЦСКА, «Торпедо» ҳамда «Богемиас» (ЧССР) коллективларидан таркиб топди.

ҚУРЪА ТАШЛАНДИ

БУЭНОС-АЙРЕС. Футбол бўйича жаҳон чемпионатининг финал ўйинлари чемпион номига сазовор бўлган командалардан ГФР ҳамда Польша терма командаларининг учрашуви билан бошланадиган бўлди. Бу учрашув 1 июнда Аргентина пойтахтидаги «Ривер Плейт» стадионида ўтказилади. Бу, яқинда жаҳон чемпионатининг финалида иштирок этувчи командалар ўртасида ташланган қуръага кўра маълум бўлди. 16 команда тўрт группага бўлинди. Биринчисига Аргентина, Венгрия, Франция, Италия, иккинчисига Польша, ГФР, Тунис, Мексика, учинчисига Австрия, Испания, Швеция, Бразилия, тўртинчисига Голландия, Эрон, Перу ва Шотландия командалари киритилди.

Қадимий Бухородаги «Берёзка» магазинидан туристлар ва меҳмонлар учун ҳар турли совғалар топилади. Бу ерда моҳир зардўзлар ва усталар ишлаган ўйинчоқ ва миллий чолғу асбоблари ҳаридорларга қўл келмоқда. Суратда: сотувчи Роза Боқаева.

А. Усмонов ва Р. Ғофуров фотоси. (ЎзТАГ).

ФИЛЬМ НИМАДАН БОШЛАНАДИ

(Киносценария ҳақида ўйлар)

Сценария муаммоси кино ижодиёти билан пайдо бўлган, дейишади. Дарҳақиқат, бақувват адабий сценарияга бўлган эҳтиёж йил сайин ўсиб борди. Ҳозир ҳам шундай. Зеро, фильм қайси мавзуда, жанрда, шаклда яратилмасин, унинг асосида бадиий сўз санъати ва, айни бир вақтда, сценария ётади. Республикамизда учта киностудия ранг-баранг фильмлар ишлаб чиқараётган экан, бинобарин, хилма-хил сценарияларга ёзилмоғи ва экранлаштириш учун режиссёрларга берилмоғи лозим. Сценария муаммосини ҳал этиш мақсадида махсус ўқув юртларига, кинодраматургларнинг Олий курсига талабалар юборилиб турилипти. Сценарияларга ёзишга адиблар, олимлар журналистлар жалб қилинмоқда. К. Симонов, Ҳ. Ғуломларнинг «Мирзачўл», К. Яшиннинг кўп сериялик «Алангали йўллар», шарқшунос олим П. Булгаковнинг «Абу Райҳон Беруний», журналист Г. Димовнинг «Файзулла Хўжаев» фильмларини яратишдаги муваффақиятли иштирокини худди шундай изланишлар оқибати сифатида баҳолаш керак.

Сценария танқислигини бартараф этиш учун мустақил адабий асарларга ҳам мурожаат этилмоқда. Бу йўлдаги ижод «Шум бола» фильми, ҳаётий образлар, лавҳалардан ҳоли бўлмаган уч сериялик киноқисса — «Қўқон воқеаси», бир қисмлик киноновелла «Томоша» пайдо бўлишига ҳам олиб келди. Бу асарларда инқилобий йиллар романтикаси, ҳақиқат изларга шўх боланинг саргузаштлари, ҳозирги ўзбек қишлоғининг сермазмун ҳаётидан олинган лавҳалар намоён бўлди. Кинематографчилар Ғ. Ғулом, Н. Никитин, Ҳ. Назирнинг асарларига катта ҳурмат билан қараганликлари, уларнинг роман қисса ва ҳикояларида бадиий сўз воситаси билан яратилган образларга бадиий-ғоявий жиҳатдан «тенг» келадиган кинематографик образлар ижод этишга ҳаракат қилганликлари сезилади. Мазкур китобларнинг фазилатлари экранда сақланиб қолинганини ҳўпчилик қайд қилади.

Лекин Ҳ. Тўхтабоевнинг «Сеҳрли қалпоқча» қиссасини экранлаштиришда ўзгача ҳол рўй берди. Гап сценария муаллифи Я. Филиппов шўх ва ҳаёлпараст, ишёқмас, лекин тадбиркор Ҳошимнинг саргузаштларидан айримларинигина танлаб олганида ёки баъзи образларнинг ечимига ўзгартиш киритилганидагина эмас, (адабий асарларни экранлаштиришда бундай ҳоллар тез-тез учраб туради) балки, ҳазил-мутойибага, саргузаштлар ва ҳаётий лавҳаларга бой бўлган қиссанинг фазилатлари экран ортида қолганида. Ҳ. Тўхтабоевнинг асарида Ҳошимнинг саргузаштлари барча тафсилотлари билан тасвирланади. Ёзувчи насиҳатгўйлик қилмайди, балки образлар талқини, воқеалар тавсифи ёрдамида ёш китобхонни тафаккур оламига бошлайди, уни муҳим мавзу юзасидан фикр юритишга ундейди. Фильм эса асосан саргузашт жанрнинг муҳим талабига тўла-тўкис жавоб бермайдиган эпизодлардан ташкил топган; бу эпизодларда саргузашт тафсилотлари етишмайди. Плакат ижодкори муваффақият билан қўллайдиган услуб, яъни образнинг ечимингина бериш ёки воқеанинг кульминациясингина ифода этиш саргузашт асарнинг стилистикасига мос келмаган. Экран қаҳрамон ҳолатининг биргина ҳақиқасини эмас, барча ҳақиқаларини изчиллик билан кўрсатишга қодирлигини эслаб ўтиш ўринлидир.

Қисса ва фильм ўртасида яна бир тафовут мавжуд. Адиб халқ оғзаки ижодиёти намуналаридаги сеҳрли қалпоқчанинг сири, унинг «имкониятларидан» қиссада усталик билан фойдаланади. Бу йўл билан адиб китобхонни болалар дунёси, Ҳошимнинг чексиз хаёли билан таништиради. Фильмда сеҳрли қалпоқчага ажратилган драматургик «юк» уч образга берилган (ялқовлар образларини артистлар Л. Тошкентбоева, Р. Адашев ва Ш. Эргашев ижро этишган). Тўғри, бу қаҳрамонларда ҳам шартли белгилар мавжуд: улар бир зумда пайдо бўладилар, зарур бўлса, дарҳол кўздан ғойиб бўладилар. Лекин Ҳошим билан ҳамиша ёнма-ён юрувчи, унга маслаҳат бериб йўлдан урувчи, адашганда устидан кулувчи бу нодонлар образлари худди реал кишилар сифатида намоён бўлади. Эҳтимол, муаллиф, режиссёр Ю. Степчук, оператор Л. Симбирцев ўз олдиларига шундай вазифани қўйгандирлар. Лекин ижодкорлар, бизнингча, бундай йўл танлаб ўз имкониятларини чеклаб қўйганлар, бош қаҳрамоннинг мустақиллигига путур етказганлар.

Кўп сериялиқ телевизион бадиий фильм — «Ворисларни яратиб эътибор қозонган режиссёр Ю. Степчук ўзининг янги асарида ҳам бир қатор эпизодларни суратга олишда (фильмнинг биринчи ярмидаги Ҳошимнинг ёшлигини тасвирловчи кадрларни эсланг) профессионал маҳоратини намойиш этган. Актёрлар танлашда, ёш ижрочилар билан роллар устида ишлашда, кадрларни шўх музика билан бойитишда дид ва малакасини намойиш этган бу санъаткор сценария танлашда, кинодраматург билан ижод этишда ҳар галгидек талабчанлик қилганида бадиий бисотидаги воситалардан кенг фойдалана оларди.

«Ажойиб хаёлпараст» бадиий фильмининг (сценария муаллифлари Д. Булгаков, Р. Ботиров) заминида ҳам мустақил адабий асар ётади. Унда бахт ва мунофиқлик, ирода ва беқарорлик ҳақида фикр юритилмоқчи бўлинган.

Етук прозаик О. Ёқубовнинг ҳикоясида ихчам шаклда очилган чуқур фикр бу тўла метражли бадиий фильмдаги сонсоқсиз қадр ва эпизодларда яхши очилмагандек. Унда оликаноб ғояни мужассамлаштирувчи кинематографик шакл топилмагани дарҳол кўзга ташланади. Шуниси ажабланарлики, фильмнинг титрида биз бир қатор талантли кинолентaлар ижодкорлари, серфикр, сермаҳсул режиссёр «Р. Ботиров» имзосини кўрамиз.

Режиссёрнинг профессионал сезгирлиги, тасаввурнинг бойлиги сценария танлашда, ундаги адабий ва кинематографик манбаларни кўра билишда маълум бўлади. Шу сабабдан «ўртача» фильм экранга чиққанидан кейин ундаги заиф эпизодлар, образлар фақат кинодраматургнинг айби билан пайдо бўлди, дейиш ҳақ гапнинг бир қисминигина айтиш эмасми?! Хўш, нега режиссёр бундай заиф пойдеворга ғишт қўйиб катта, ҳашаматли бино қурмоқчи бўлади? Ахир, бу улкан бино катта давлат маблағи ҳисобига кўпчилик учун қуриладику!

Бундай ўйлар «Ўзбектелефильм» маҳсулоти — «Комсомоллар сафарга отланганда» бадиий фильмини кўрганда пайдо бўлди. (сценария муаллифи Д. Булгаков, Ҳ. Файзиев, постановкачи режиссёр Ҳ. Файзиев). Режиссёр кинода кўп ёритилган тарихий-инқилобий мавзуни қандай янги бадиий шаклда очмоқчи бўлган, алғов-далғовли 20-йиллар ҳақида ҳаяжон билан, гражданлик эҳтироси билан ҳикоя қилиш учун ўзида ижодий ғайрат ҳис этдими?! Бизнингча, маърифат қурбонлари бўлмиш бир гуруҳ комсомолларнинг жўшқин ҳаётини ва фожиавий тақдирларини кўрсатиш учун санъаткор ёрқин бўёқлар танлай билиши ва ўзида бундай азиз, мўътабар образларни экранда гавдалантиришга эҳтиёж сезиши керак. Пухта профессионал тайёргарликка эга бўлган санъаткор, етук гражданин бундай эҳтиёжни қаётий материални ўрганиш, бадиий воситаларни қўллаш йўлларини излаш даврида ҳис этади. Афсуски, ижодининг илк палласида болалар учун «Қоинот сири», «Семург» каби дурустгина ленталар ижод этган режиссёр Ҳ. Файзиев кейинги йилларда бўш сценарияларни экранга олиб чиқишни ўз олдига мақсад қилиб қўйгандек туюлади.

Уч студияда ишлаб чиқарилаётган тўлиқ метражли бадиий фильмлар, телевизион, ҳужжатли-хроникал, илмий оммабоп ва мультипликацион лентaлар, «Наштар» ҳажвий кино журналининг ҳар бир сони адабий сценария асосида вужудга келишини, газетхон яхши билади. Лекин сценарияга бўлган эҳтиёжнинг ўсиши унга бўлган талабни сусайтирмаслиги керак.

Кинематографик амалиётимиздаги айрим нуқсонларни ўсиш, улғайиш қийинчиликлари деб ҳам қисман «оқлаш» мумкин. Лекин ҳар бир кино асари минг-минглаб кишиларнинг эътиборини жалб этиши, катта ва кичик экранда намойиш этилиб, турли ёшдаги томошабинларнинг эстетик дидига, дунёқарашига, кундалик ҳаётига таъсир этиши сабабли бу лентaларни баҳолашда ҳаммазақт юксак талаблардан келиб чиқиш лозим.

Ҳ. АКБАРОВ,
санъатшунослик кандидати.

АХБОРОТ

МАДАНИЙ ҲАЁТ

Навбаҳорнинг китоб фонди

Марказий Фарғонанинг Ачиққўл массивида Коммунистик партия даҳоси, совет кишиларининг бунёдкорлик меҳнати туфайли барпо этилаётган Навбаҳор шаҳарчаси йил сайин ободонлашиб ва кўркамлашиб бораётир. Ҳозирги вақтда бу ерда қишлоқ ҳунартехника билим юрти, бир қанча мактаб ва болалар боғчаслилари ишлаб турибди. Савдо, медицина ҳамда маданий-маиший муассасалар чўлқуварлар шаҳри аҳолисига маданий хизмат кўрсатмоқда.

Ўтган йили Ғафур Ғулом номли адабиёт ва санъат нашриёти наабаҳорликларга 8 мингга яқин турли китоблар совға қилганди. Яқинда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ёш шаҳарча китобхонларига 2,5 минг томлик хилма-хил китоб юборди. Улар орасида Ленин комсомолининг бунёдкорлик, жасорат ва қаҳрамонлик йилномаларини акс эттирувчи бадиий адабиётлар, ҳикоя ва очерк тўпламлари бор. Шу зайл чўлқуварлар шаҳрининг китоб фонди тобора ортиб бораётир.

«Навбаҳор»да атоқли ёзувчи ва шоирлар, композитор ва санъаткорлар, шон-шуҳрат ва меҳнат ветеранлари билан учрашув ва давра суҳбатлари ўтказиш анъана бўлиб қолди. Ўтган йилнинг ўзидагина ишчи ва қурувчилар, механизатор ва деҳқонлар юзга яқин шундай учрашув ва суҳбатларда қатнашдилар.

Т. НАЗИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Ишчилар ўқуви

Фан-техника тараққиёти замонавий станокларни бошқараётган, автомат ва поток линияларда меҳнат қилаётган ишчилардан чуқур билим талаб этади. Ишчилар ўз билим ва савияларини оширишлари учун бизда ҳамма шароит яратилган. Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўрта умумтаълим мактаблари ва махсус ҳунартехника билим юртларида ўқиш, шунингдек, олий таълим олиш мумкин. Шу жиҳатдан олганда институтларда кечки ва сиртқи таълим салмоғи ортиб бораётганлигига ажабланмаса бўлади.

Абу Райҳон Беруний номидаги Тошкент политехника институтининг Чирчиқдаги кечки филиали очилганига 20 йилдан ошди. Саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотлари ташаббуси билан ўқув консультация пункти базасида ташкил топган бу филиал эндиликда республикамизнинг йирик индустрия марказларидан бири бўлган Чирчиқ шаҳрининг малакали инженер-техник кадрлар тайёрланадиган асосий билим ўчоғи бўлиб қолди. Ўтган йиллар мобайнида бу ерда илғор ишчи ва хизматчилардан уч мингга яқин киши ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқишни муваффақиятли тугатиб, инженерлик дипломи олдилар.

Ҳозирги кунда факультетда 11 кафедра ва 4 та предметметодика бирлашмаси бор. Механик, энергетик, технолог, қурувчи инженер ҳамда кимёвий ишлаб чиқариш жараёнини автоматлаштириш бўйича инженерлик ихтисосларини эгаллашда 1700 студентга таълим бераётган 76 ўқитувчидан 17 нафари фан кандидати ва доцентлардир. Бу ерда малакали таълим бериш билан бирга қатор қизиқарли илмий-тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. Шу йилнинг ўзи учун шаҳар корхоналари билан юз минг сўмликдан ортиқ илмий ва хўжалик шартномалари тузилган. Факультетда олиб борилаётган илмий ишларга студентлар ҳам кенг жалб этилмоқда. Чирчиқдаги «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Узбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати, «Узбекхиммаш» заводи, Уралдаги Серово металлургия комбинати ҳамда Тошкент битум заводида студентлар илмий ишларининг натижалари жорий этилиши йилига бир неча юз минг сўм иқтисодий фойда бермоқда.

О. ҲАМРАЛИЕВ,
Тошкент политехника институтининг Чирчиқ филиали ўқитувчиси.

* * *

Шунингдек яна редакциямизга москвалик **С. Костирко**, ленинградлик **В. Логинов**, сирдарёлик **И. Назаркулов**, андижонлик **Ш. Иминов**, фарғоналик **О. Бердиалиев**, самарқандлик **А. Бекакмов**, наманганлик **А. Мелиев**лар ҳам хат-хабарлар йўллашган.

СОВХОЗДА КИНОЛЕКТОРИЙ

Наманган районидаги «Гулбоғ» совхозининг клубида илмий-техникавий билимларни пропаганда қиладиган кинолекторий ишлай бошлади. У касаба союз ишчилар комитетининг ташаббуси билан ташкил қилинди. Пахтачилик бригадасининг бошлиғи Олия Жўраева биринчи машғулот ўтказди. У экиш-тикишга тайёргарлик соҳасида деҳқонларнинг вазифалари тўғрисида, ўз коллективида меҳнатнинг ташкил этилиши ҳақида гапириб берди.

Кинолекторий программасида қишлоқ хўжалигининг энг яхши ходимлари, мутахассислар билан учрашувлар ва суҳбатлар ўтказиш, мамлакатдаги илғор хўжаликларнинг тажрибасига оид фильмларни томоша қилиш кўзда тутилган.

[ЎзТАГ].

СССР Мудофаа министрлигида

1978 йил 6 февралдан бошлаб 10 февралгача Минск, Орша, Полоцк районида қўшин турларининг биргаликдаги ҳаракати масалаларини пишиқтириш мақсадида «Березина» деган шартли ном билан Белоруссия ҳарбий округи қўшинларининг машқини ўтказиш планлаштирилади.

Машққа ҳарбий-ҳаво кучлари қисмлари ва бўлинмалари билан биргаликда қуруқликдаги қўшинлар ҳам жалб этилади.

Қўшинлар машқида 25 мингга яқин кишининг қатнашуви мўлжалланади.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

Республика кинофильмлар прокати конторасы

1978 ЙИЛ ЯНВАРЬ ОЙИДА

ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМЛАРНИ РЕСПУБЛИКА КИНОТЕАТРЛАРИ ЭКРАНЛАРИГА

ЧИҚАРАДИ

Р. В. С.

(кенг экранли фильм)

ФИЛЬМ АРКАДИЙ ГАЙДАРНИНГ ШУ НОМДАГИ ҚИССАСИ АСОСИДА ЯРАТИЛГАН.

Сценарий муаллифи — Юрий ЧЕЛЮСКИН.
Постановкачи режиссёр — Алексей МОРОЗ.
Постановкачи оператор — Николай КУЛЬЧИЦКИЙ.

Димка билан Жиган қишлоқда учрашиб қолишади ва дўст тутинишади. Димка онаси ва укаси билан бу ерга Питердан очарчилик туфайли, безори Жиган эса ўзининг тийиқсизлиги орқасида келиб қолишган. Болалар қишлоқдан қочиб кетиш, Совет Армиясига кўнгилли бўлиб кириб, бандитлар додини беришга ахдлашишади, аммо шароит болаларга шу қишлоқнинг ўзидаёқ қаҳрамонлик кўрсатишга имконият беради.

Мана, фильм режиссёри А. Мороз нима дейди: «Гайдарнинг асарини ўқирканман, унинг ижоди, моҳиятига кўра, болалар ҳақида жажжи эртак эканини фаҳмладим. Унда болалар уруш-уруш ўйнашади, сўнг оталари ва катта акалари урушга кетганда эса, урушни ўрганишади, ниҳоят болаларнинг ўзлари урушда қатнашишади.

Фильмда Вадик Шумейко, Володя Чубарев, Анатолий Барчук, Алёша Труханенко, Мария Кочур, Николай Мерзликин ва бошқалар қатнашади.

А. ДОВЖЕНКО НОМЛИ КИНОСТУДИЯ МАҲСУЛОТИ.

●

«ШИРИН ВА АЧЧИҚ»

Сценарий муаллифи — Любомир ЛЕВАЧЕВ.
Режиссёр — Илья ВЕЛЧЕВ.

Асен Иотов синфда аълочи ва севимли эди. Ўз кучига ишониб, ҳаётга дадил одим ташлади. Аммо, тасодифан, Ўсмир учун аччиқ дамлар бошланади, чунки отасининг жиноятга алоқадор кимса эканлигини билиб қолади, Асен уйдан кетиб, бегона остоналарда тунаб чиқади. Кунлардан бир кун эрталаб, уй бошқарувчиси Асенни милицияга олиб боромоқчи бўлганида, уни ёлғиз кекса бир киши — хизмат кўрсатган генерал ўзига сўраб олади.

Генерал Асенга оталарча ғамхўрлик кўрсатаркан, унда ҳаётга ишонч руҳини қайта тарбиялайди. Узоқ мулоҳазалардан кейин генерал уни ўзига ўғил қилиб олишга қарор беради. Бундан Асен отасининг шериклари таҳликага тушиб қолади, сирларининг очилишидан чўчийдилар ва улар кекса Иотовни ўлдирадилар.

Асен генералнинг ўзига отасидан ҳам кўра кўпроқ яхшиликлар қилганини тушунади, лекин унга ўғил бўлишга кўнмайди. Ўсмир ҳаётини ўзи мустақил қуришни истайди.

«Мен ўз картинамда, — дейди Илья Велчев, — бугунги кундаги, ҳамма улуғвор ва романтик ишлар гўё кекса авлод ҳиссасига тўғри келгану бизнинг ҳиссамизга фақат прозаик ҳаёт кечиришгина қолган, деган шиоятларнинг асоссиз эканини кўрсатмоқчиман. Тўғри, бугун ўз қўкрагинг билан беркитиш мумкин бўлган амбразу ралар йўқ, аммо биз энг муҳим иш — миллий маънавий бойликларни яратиш учун курашда қатнашяпмиз...».

Фильмда П. Слабаков, Ю. Ангелов, Н. Дадаов, Г. Котева ва А. Бановалар қатнашишади.

БОЛГАРИЯ БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР СТУДИЯСИНИНГ МАҲСУЛОТИ.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА 17/I да **Дилором**, 18/I да **Бир актли балетлар**, 19/I да **Чио-Чио-Сан**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/I да **Парвона**, 18/I да **Кўрмайин босдим тиконни**, 19/I да **Сахро тор**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 18/I да **Жоним фидо**, 19/I да **Хонума хоним**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЕШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/Iда **Тинмасин соз**, 18/I да **Ўқилмаган саҳифа**, 19/I да **Тўй муборак, қари қиз**.

Кино

САНЪАТ САРОЙИ — **Севги синови** (кундуз ва кечқурун).

Севги синови — «ЧАЙКА» (11, 13.30, 16, 18.45, 21.00), «ҚОЗОГИСТОН» (11, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 21.00), «ТОШКЕНТ СОВЕТИННГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12, 15, 18, 20.45), «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

●

МИРЗО УЛУҒБЕК НОМЛИ САМАРҚАНД ДАВЛАТ АРХИТЕКТУРА-ҚУРИЛИШ ИНСТИТУТИ

қурилиш физикаси кафедрасининг ассистенти

ВАКАНТ ВАЗИФАСИГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

КОНКУРС МУДДАТИ — ЭЪЛОН ЧИҚҚАН КУНДАН БОШЛАБ БИР ОЙ.

Ариза ва ҳужжатлар институт ректори номига қуйидаги адрес бўйича юборилсин: Самарқанд шаҳри — 47, Лолазор кўчаси, 70-уй. Телефон 3-20-25.

●

КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Самарқанд 3-авторемонт заводи «УЗАВТОТРАНСТЕХНИКА» ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

1 ФЕВРАЛГАЧА

УРАЛ-355М, КАЗ-608 АВТОМАШИНАЛАРИ, «УРАЛ» ВА ЗИЛ—120 ДВИГАТЕЛЛАРИ БЎЙИЧА ЗАВОД ВИЛАН ҚАРЗЛАРНИ СОЛИШТИРИШ УЧУН ЎЗ ВАКИЛЛАРИНГИЗНИ ЮБОРИШИНГИЗНИ СЎРАЙДИ.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — ЯНГИ ПРОГРАММА. «ИККИ СОАТ ҚУЛГИ» (19.30).

●

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ ҚОШИДАГИ ЕШЛАРНИ РЕСПУБЛИКА ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА КИРИШГА ТАЙЁРЛАЙДИГАН

МАРКАЗИЙ ҚУРСЛАР

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КУРСЛАРГА ЎРТА МАЪЛУМОТЛИЛАР ҲАМДА 10-СИНФ ЎҚУВЧИЛАРИ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Машғулотлар университет биносида ўзбек ва рус тилларида математика, физика, химия, она тили ва адабиёти фанларидан ҳафтада уч марта ўтказилади.

МАШҒУЛОТЛАР— 1 ФЕВРАЛДА БОШЛАНАДИ.

Ҳужжатлар чоршанба ва шанба кунлари ТошДУ бош корпуси, А—501 хонада (математика факультети, 5-қават) **соат 18.00 дан 20.00 гача қабул қилинади.**

Ўзбекистон Кўрлар жамияти марказий правленеси коллективи Ўзбекистон Кўрлар жамияти Тошкент область правленеисининг раиси

Жўра Алимович ШЕРАЛИЕВнинг

вафот этганлигини билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Низомий номли Тошкент давлат педагогика институти ректорати, партия ва жамоат ташкилотлари КПСС тарихи кафедрасининг доценти, институт маҳаллий комитетининг раиси М. Мирпўлатова отаси

Мирсидиқ МИРПЎЛАТОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети география факультети коллективи доцент П. Н. Гуломова рафиқаси

Фарида ҚОСИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз

Телевидение

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — Мультфильмлар. 10.25 — «Мангу даъват» (бадиий фильм, 7-серия). 11.30 — «Ҳайвонот оламида». 12.30— Концерт. 15.00 — «Меҳнатинг — иқболинг». 15.55 — «Сиз театрни севасизми?» 16.40 —Москваликларнинг ишчи кафолоти. 17.10 — «Звездочка». 18.00 — «14 дан 18 гача». 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — А. Цигангков чалади. 19.15 — «Адабий суҳбатлар». 20.00 — Концерт. 20,20 — «Мангу даъват» (бадиий фильм, 8-серия). 21.30 — «Вақт». 22.00 — Концерт. 23.00 — Ҳужжатли фильм. 23.20 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.00 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.30 — Мусобақа, тажриба, ташаббус. 19.00 — «Илғорлар минбари». 19.15 — «Ахборот». 19.30 — «Кино ҳақида суҳбатлашамиз». 20.30 — «Ахборот». 20,50 — Концерт. 21.30 — «Вақт» (Москва). 22.00 — «Лўли» (бадиий фильм).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 —Болалар учун фильм. 19.30 —«Колхоз ва ер ҳуқуқи». 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Эстетика. 21.00 — Олий математика.

Радио

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбек авторларининг оммавий қўшиқлари. 9.30 — Ҳаваскорлар ижросида қўшиқлар. 11.15 — «Партия ходими минбари». 12.10 — «Ўзбекистон ишчиси». 13.00 — «Илғор тажриба мактаби». 13.30 — Дўстларимиз эстрадаси. 14.00 — Ўрта звеноларга малакали кадрлар. 16.10 — «Рус аёллари (радиокомпозиция). 19.00 — Концерт. 19.20 — «Ешлик». 20.25 — Қорақалпоқ қўйлари. 21.00 — Қишлоқ механизаторлари учун концерт. 22.00 — Эстрада қўшиқлари. 22.30 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 22.40 — М. Қориев. «Бекатдаги йўловчи» (ҳикоя). 23.20 — Дам олиш соатида.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700 000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41 * ТЕЛЕФОНЛАР:
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.

Р. — 07423. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Д. — 14.